

Csodálatos hangszer érkezett Marosvásárhelyre

## Bemutatták az új Steinway & Sons zongorát



A sajtótájékoztatón (balról jobbra): dr. Csíky Boldizsár, György Levente, Péter Ferenc, Kovács Mihály Levente

Fotó: Nagy Tibor

A Kultúrpalota nagytermének színpadán egy csodálatos fekete hangszert, egy lélegzetelállítóan szép ékszert mutattak be csütörtökön. Ifj. dr. Csíky Boldizsár zongoraművész a sajtó jelenlétében először szólaltatta meg az új zongorát, amelyet a Maros Megyei Tanács újonnan vásárolt a Marosvásárhelyi Állami Filharmóniának. A nagyközönség előtt december 13-án, ma 19 órakor fog bemutatkozni a koncertzongora ifj. dr. Csíky Boldizsár és Daniel Goiti zongoraművészek zongoraavató est-

jén. A sajtótájékoztatót György Levente, a filharmónia igazgatója, Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke, valamint Kovács Mihály Levente, Marosvásárhely alpolgármestere ismertették az új zongorával kapcsolatos tudnivalókat.

Mezey Sarolta

(Folytatás a 4. oldalon)

Kapható  
az újságárusoknál!



Ne feledje  
idejében megújítani  
előfizetését!  
Ha előfizet, biztosan  
kézhez kapja,  
féláron,  
mint ha  
megvásárolná!

Az évszázad  
készsége a kritikus  
gondolkodás

A technológiai, gazdasági és társadalmi változások rohamosan alakítják át a munkaerőpiacot, a legújabb ipari forradalom pedig az oktatást és a vállalkozásokat egyaránt új kihívások elé állítja.

5.

Az iskolától a  
webfejlesztésig

A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Liceumban számos Erasmus projekt fut, azonban ezek között csak egy olyan van, amelynek keretében a diákok külföldi továbbképzésen vehetnek részt.

17.



### Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

### Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

### Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

### Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

## Aktuális

### Határtalan szabadság

Vajda György

A második világháború után, 1946. március 5-én az amerikai egyesült államokbeli Fultonban elhangzott beszédében jelentette ki először Winston Churchill, Anglia legendás miniszterelnöke, hogy „a baltikumi Stettintől az Adriánál levő Triesztig vasfüggöny ereszkedett le, a kontinens teljes szélességében. E vonal mögött van Közép- és Kelet-Európa ősi államainak összes fővárosa. Varsó, Berlin, Prága, Budapest, Belgrád, Bukarest és Szófia, mindezen híres városok, környező népességükkel abban fekszenek, amelyet szovjet szférának kell neveznem, és így vagy erős és egyes esetekben fokozódó mértékű moszkvai irányításnak is”. A vasfüggöny Európa hidegháborús kettéosztottságának politikai metaforája, egyben a gyűjtőfogalma azoknak a politikai döntéseknek, rendelkezéseknek, valamint az ezeket megvalósító műszaki megoldásoknak, amelyek a második világháború során kiterjesztett szovjet érdekszférába került közép- és kelet-európai országokban jöttek létre, azok népességének Nyugatra irányuló szabad mozgását ellenőrző, korlátozó és később megakadályozó, a népességet Nyugattól elszigetelő céllal – olvashatjuk a nagy angol államférfi által megfogalmazott metafora értelmezését, amelynek jelentőségét ma már egyre kevesebben érzik. Ennek hatása számunkra – konkrétan – az EB csütörtöki döntése alapján szűnik meg végleg, amikor 2025. január elsejétől csatlakozunk a schengeni övezethez, és ellenőrzés nélkül közlekedhetünk az Európai Unión belül. A szabad mozgáshoz való

(Folytatás a 3. oldalon)

**DECEMBER**

**13**

**PÉNTEK**

Ma **LUCA**,  
holnap **SZILÁRDA**, **SZILÁRD** napja

Az év **348.** napja,  
hátravan **18** nap

**IDŐJÁRÁS**

Változóan felhős

Hőmérséklet:  
max.: **3 °C**  
min.: **-1 °C**

## naptár

Isten éltesse!

**SZILÁRD:** magyar nyelvújítási alkotás a Konsztantin magyarítására. Női párja: **SZILÁRDA.**

**VALUTAÁRFOLYAM**  
BNR: 2024. december 12.

1 €	4,9708 lej
1 \$	4,7332 lej
100 Ft	1,2147 lej
1 g arany	412,7388 lej

## A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	23, 10, 42, 45, 30 + 11	<b>NOROC PLUS: 7 2 2 3 7 7</b>
LOTO	27, 33, 25, 7, 31, 1	<b>SUPER NOROC: 3 7 4 6 4 3</b>
40	31, 20, 9, 23, 28, 10	<b>NOROC: 5 4 1 8 0 9 4</b>

## Megyei hírek

## Átadják a Látó nívódíjait

A Látó szépirodalmi folyóirat idén 33. alkalommal osztja ki a lapban publikáló legjobb szerzőknek járó nívódíjait. Eddig közel 120 alkotó vehette át vers-, próza-, esszé-, kritika-, dráma- és debütkategóriában a pénzjutalommal járó elismerést. A nívódíj 5 éve az 1000 USA-dollárral járó Jackovics-díjjal bővült, amelyet a legjobb dráma szerzőjének oszt ki a szerkesztőség. 2024-ben Antal Balázs (próza), Fancsali Kinga (debüt), Mărcuțiu-Răcz Dóra (kritika) és Papp Attila Zsolt (vers) veheti át a Látó-nívódíjjal járó pénzjutalmat. A Jackovics-díj idején nyertes Kincses Réka a Karácsonyozzatok velünk, vagy ússzatok haza című drámájáért. A nívódíjak átadására december 14-én, szombaton 18 órától kerül sor a Látó székházában (Tusnád utca 5. szám), a második emeleti tanácskozmányi teremben. Az est házigazdája Vida Gábor. A díj támogatói: a Bethlen Gábor Alap, az Aranka György Alapítvány és Jackovics Tamás.

## Bolyai János-émlékünnepség

A Bolyai Farkas Elméleti Líceumban minden évben megemlékeznek Bolyai János születésnapjáról. Az emlékünnepségre idén december 13-án, ma kerül sor, a következő program szerint: 10–11 óra között koszorúzás lesz a Bolyaiak sírjánál, ahol Jakab István iskolaelnök mond beszédet. Az emlékünnepséget a díszteremben tartják 13–14 óra között, és rövidfilmet vetítenek le Bolyai János életéről. Előadást tart Lázok Klára, a marosvásárhelyi Teleki-Bolyai Könyvtár főkönyvtárosa, ezt a diákok kulturális műsora követi. A IX. osztályosok városi sétán – Barangoló bolyaisok – fedezhetik fel a Bolyaiakhoz kapcsolódó épületeket és tereket, ahol interaktívan tanulnak az iskola névadójáról és zseniális fiáról, Bolyai Jánosról. Végül az Edunium Egyesület és a bolyais diákok közös programjaként Bolyai-műhely lesz – tájékoztatott Hajdú Zoltán, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum igazgatója.

## Hétvégeken forgalomkorlátozás Marosvásárhely főterén

Decemberben minden hétvégén egy sávra korlátozzák a forgalmat Marosvásárhely főterén, a nagy ortodox katedrális, a Színház tér és a Bartók Béla utca közötti szakaszon. A korlátozás szombaton 15 órától vasárnap 22 óráig lesz érvényben.

## Meggyújtják az adventi koszorú harmadik gyertyát

A marosvásárhelyi Bolyai téren advent harmadik vasárnapján meggyújtják az adventi koszorú harmadik gyertyáját, amely az öröm szimbóluma. December 15-én 16.30 órától Péter Arthur római katolikus főesperes-plébános igehirdetése nyitja meg a gyertyagyújtó ünnepséget, melyet a Keresztelő Szent János-plébánia Szkolájának éneke követ.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

## Röviden

\* Egy marosvásárhelyi úszó megdöntötte Hosszú Katinka tíz éve fennálló országos magyar csúcsát: a 23 éves Fán gli Henrietta szerda délelőtt, a budapesti rövidpályás világ bajnokságon 100 méter mellen 1 perc 5 másodperc 9 századmásodperc alatt teljesítette a távot, ezzel átadta a múltnak Hosszú Katinka 2014-es 1:05.60-as rekordját. Fán gli Henrietta első alkalommal úszott magyar színekben, és összesítésben a 17. lett, 12 századdal csúszott ki a középdöntőből, amelynek így ő az első számú tartaléka. A verseny után könnyekkel küszködve nyilatkozta: nagyon hálás a lehetőségért, hogy ott lehet, a családjá és a barátai előtt úszhat. Hozzátette: elsősorban nem az időeredményre gondolt, szeretne volna megnyerni a futamát, ami sikerült is, ugyanakkor a 17. hely összesítésben némiképpen bosszantja.

\* Kós Hubert ezüstérmet nyert 100 méteres hátúszásban a budapesti rövidpályás úszó-világ bajnokságon, szerdán. A Párizsban 200 méter hátólím pi bajnok magyar versenyző 48 másodperc 79 századmásodperces országos csúccsal csapott célba, ezzel három századdal maradt el a győztes orosz Miron Lifincevtől, aki juniorvilágcúscot úszott.

\* A Juventus hazai pályán 2-0-ra legyőzte a Manchester Cityt, a Barcelona pedig 3-2-re nyert a Borussia Dortmund vendégként a labdarúgó Bajnokok Ligája alapszakaszának szerdai játéknapján. A Bajnokok Ligája 6. fordulójának további, szerdai eredményei: Benfica – Bologna 0-0,

Arsenal – AS Monaco 3-0, AC Milan – Crvena zvezda 2-1, Feyenoord – Sparta Prága 4-2, VfB Stuttgart – Young Boys 5-1, Atlético Madrid – Slovan Pozsony 3-1, Lille – Sturm Graz 3-2.

\* Eredmény az Európa-ligából: Fenerbahce – Athletic Bilbao 0-2.

\* Kijelölték a 2030-as és a 2034-es labdarúgó-világ bajnokság helyszíneit. A 2030-as tornát Portugália, Spanyolország és Marokkó rendezi, de Uruguayban, Paraguayban és Argentínában is lesz egy-egy meccs. 2034-ben pedig Szaúd-Arábiában lesz a futball-világ bajnokság.

\* Az első elődöntőt játssza ma a magyar válogatott a női kézilabda Európa-bajnokságon. A norvégok elleni mérkőzés este háromnegyed 7-kor kezdődik. A másik ágon a dánok és a franciák fél 10-től találkoznak. Szerdán a norvégok 40-24-re nyertek Svájc ellen, Dánia pedig 30-26-ra felülmúlta Hollandiát, ez utóbbi így az ötödik helyért mérkőzhet Svédországgal ugyancsak ma, délután 4 órai kezdettel.

\* A Kolozsvári U-BT kosárlabdacsapata 89:86-ra legyőzte a JL Bourg csa-



patát szerdán a BKT EuroCup 11. fordulójában. Az erdélyi együttes hatodik sikerét érte el a második számú európai kupasorozatban, és első alkalommal múlta felül francia riválisát, amellyel az utóbbi három évben hatodszor találkozott. A győzelem értékét növeli, hogy a Bourg az EuroCup elmúlt évadjában döntőt játszott.

\* A kosárlabda-Románia-kupa harmadik fordulójában a SCM U Craiova hosszabbítás után egy ponttal, 78:77-re nyert a Dinamo Bukarest ellen, és bejutott a sorozat nyolcas döntőjébe. A többi mérkőzést december 18-án rendezik, a marosvásárhelyi városi sportklub a nagyszebeni együttest fogadja. A Románia-kupa nyolcas döntőjét február 12-e és 16-a között Kolozsváron tartják.

## Román és magyar futballbajnoki mérkőzések a televízióban

## December 13., péntek:

- \* 17.00 óra: Botosáni FC – Nagyszebeni Hermannstadt (Szuperliga, 20. forduló)
- \* 20.00 óra: Bukaresti Dinamo 1948 – Jászvásári CSM Politehnica (Szuperliga, 20. forduló)

## December 14., szombat:

- \* 13.00 óra: MTK Budapest – Fehérvár FC (NB I, 17. forduló)
- \* 14.30 óra: Galaci Suporter Club Oțelul – Aradi UTA (Szuperliga, 20. forduló)
- \* 15.30 óra: Zalaegerszegi TE FC – Debreceni VSC (NB I, 17. forduló)

- \* 17.00 óra: CSU Craiova – Sepsiszentgyörgyi Seps OSK (Szuperliga, 20. forduló)
- \* 18.00 óra: ETO FC Győr – Diósgyőri VTK (NB I, 17. forduló)
- \* 20.00 óra: Kolozsvári FCU – Petrolul 52 Ploiești (Szuperliga, 20. forduló)
- \* 20.30 óra: Puskás Akadémia FC – Paksi FC (NB I, 17. forduló)

## December 15., vasárnap:

- \* 14.00 óra: Újpest FC – Kecskeméti TE (NB I, 17. forduló)
- \* 16.00 óra: Unirea 04 Slobozia – Kolozsvári CFR 1907 (Szuperliga, 20. forduló)

- \* 16.30 óra: Nyíregyháza Spartacus FC – Ferencvárosi TC (NB I, 17. forduló)
- \* 20.45 óra: Konstancai FCV Farul – Bukaresti FCSB (Szuperliga, 20. forduló)

## December 16., hétfő:

- \* 20.00 óra: Bukaresti Rapid 1923 – Bodzavásári Gloria (Szuperliga, 20. forduló)

A román bajnoki mérkőzéseket a DigiSport és a Prima Sport, a magyar NB I-es találkozókat az M4 Sport vagy az M4 Sport+ televízió közvetíti.

## RENDEZVÉNYEK

## Magyar Ifjúsági Gála Dicsőszentmártonban

Az Alsó-Kis-Küküllő Menti Magyar Ifjúság Szövetsége szervezésében december 14-én, szombaton 17 órai kezdettel a Magyar Közművelődési Központban (volt zsinagóga) hatodik alkalommal kerül sor a Dicsőszentmártoni Magyar Ifjúsági Gála rendezvényre, amelyen ismerésben részesítik mindazokat a magyar fiatalokat, akik a 2024-es tanévben kimagasló eredményeket értek el az oktatás és a sport területén.

## Motoros Mikulások a Színház téren

December 14-én, szombaton 16 órától ismét megtartják Marosvásárhelyen, a Színház téren a Motoros Mikulások jótékonyági akciót. Az eseményen a két keréken érkező Mikulások ajándékokat gyűjtenek, amelyeket otthonban nevelkedő, nehéz helyzetű gyerekekhez juttat-

nak el. A szervezők arra kérik az adományozni szándékozó a gyerekeket és szüleiket, hogy december 14-én délután a Színház téren felállított karácsonyfához vigyenek kisebb ajándékokat – játék, édesség, tanfelszerelés vagy könyv –, amit aztán a motorosok eljuttatnak a rászorulókhhoz.

## A Mikulás-busz programja

A Mikulás-busz a hét végén a következő járatokon közlekedik: december 13-án a 16-os vonalon (kombinát – Ady Endre lakónegyed), december 14-én a 32-es vonalon (Shopping City – Egyesülés negyed), december 15-én a 18-as vonalon (vegyi kombinát – sürgősségi kórház).

## Helyi termelők vására

December 20-án a Local Farmers karácsonyi vásárral jelentkezik a Rákóczi lépcső alatti kis utcában, reggel 8 és este 19 óra között hentes- és tejtermékekkel, különféle mézekkel, lekvárokkal, szörpökkel, gyümölcslevekekkel, továbbá különféle pálinkákkal, borokkal, édességekkel és kézműves ajándéktárgyakkal.



## Történelmi jelentőségű döntés

## Jóváhagyták Románia és Bulgária teljes körű schengeni csatlakozását

**Az Európai Bizottság csütörtökön üdvözölte az EU Tanácsának „egyhangú döntését” arról, hogy „2025. január 1-jétől megszűnik a szárazföldi határellenőrzés a Romániával és Bulgáriával közös belső szárazföldi határon”. Az uniós testület közleménye szerint ezzel a lépéssel mindkét ország a schengeni övezet teljes jogú tagja lett.**

## Megerősödik az EU belpiac

„Ez nemcsak a schengeni térség megerősítését jelenti, hanem tovább erősíti a belső piacot, növeli az utasforgalmat, a kereskedelmet és a turizmust. Egy erős schengeni térség erősíti az EU egységét, és globális szinten erősebbé teszi az EU-t” – állapította meg a Bizottság, emlékeztetve arra, hogy a csütörtökön elfogadott határozat azt jelenti: 2025. január 1-jétől megszűnik a személyek ellenőrzése a Bulgáriával és Romániával közös és a két ország közötti szárazföldi határokon.

Csütörtöki közleményében az Európai Bizottság emlékeztetett a Románia és Bulgária részleges csatlakozásáról szóló tavaly decemberi döntés óta mindkét tagállam megtette a szükséges intézkedéseket a schengeni szabályok zökkenőmentes alkalmazására 2024. március 31-től. Ettől az időponttól megszűnt a határellenőrzés a légi és a vízi közlekedésben, és elkezdődött a schengeni szabályok alkalmazása a vízum-kibocsátások területén is.

A közlemény szerint a csütörtöki döntéshez hozzájárult a menekültügyi eljárásokra vonatkozó kísérleti projektek sikeres végrehajtása is. „Mindkét ország továbbra is támogatni fogja az EU külső határainak biztonságára és a migrációs kihívásokra irányuló közös európai erőfeszítéseket. A Bizottság továbbra is pénzügyi támogatást és Frontex-segítséget nyújt mindkét tagállamnak” – tájékoztatott az uniós testület.

Az EU Tanácsának soros elnökségét ellátó Magyarország belügyminisztere, *Pintér Sándor* csütörtökön a döntést megelőzően meggyőződését fejezte ki, hogy uniós hivatali kollégái megszavazták Románia és Bulgária teljes jogú schengeni tagságát, mert a két ország technikailag készen áll erre. A magyar politikai és Bel- és Igazságügyi Tanács brüsszeli ülése előtt nyilatkozott a sajtónak. Értékelése szerint az elmúlt években Románia és Bulgária hatalmas erőfeszítéseket tett a schengeni csatlakozás technikai feltételeinek teljesítésére. „Megérdemlik, hogy az övezet teljes jogú tagjai legyenek” – jelentette ki. Gerhard Karner osztrák belügyminiszter hétfő este bejelentette, hogy országa nem fogja többé vétőjogával élve megakadályozni Románia és Bulgária teljes körű schengeni csatlakozását. November 12-én Budapesten az EU Tanácsának soros elnökségét ellátó Magyarország bevonásával elvi megállapodás született Ausztria, Bulgária és Románia között az utóbbi két ország teljes körű schengeni csatlakozásáról. A megállapodás szövege szerint a csatlakozás után legalább fél évig a magyar–román és a román–bolgár határon is lennének még rutinszerű ellenőrzések „a migrációs útvonalakban bekövetkező lehetséges változások minimalizálása érdekében”.



Az európai uniós tagállamok belügyminiszterei csütörtöki brüsszeli ülésükön jóváhagyták Románia és Bulgária teljes körű schengeni csatlakozását.

## Az EB és az EP vezetői üdvözölték a döntést

*Ursula von der Leyen* szintén üdvözölte a két ország teljes körű schengeni csatlakozását. „Teljes mértékben Schengenben vagyunk, ahová tartoztok” – írta az Európai Bizottság elnöke az X közösségimédia-platfommon.

*Roberta Metsola*, az Európai Parlament elnöke csütörtökön üdvözölte a döntést, amely szerint Románia és Bulgária 2025. január 1-jétől a szárazföldi határokkal is csatlakozik a schengeni övezetbe.

„Románia és Bulgária 2025. január 1-jétől a schengeni övezet teljes jogú tagjává válik. Gratulálunk a két ország népének, akik sokat és keményen dolgoztak ezért a célért. Egy erősebb Schengen biztonságosabb és egységesebb Európát jelent” – írta csütörtökön *Roberta Metsola* az X közösségi platformra. Történelmi jelentőségűnek nevezte *Marcel Ciolacu* miniszterelnök a Románia teljes körű schengeni csatlakozásáról szóló csütörtöki döntést. A Victoria-palotában tartott sajtótájékoztatóján a kormányfő rámutatott, ez a lépés „valójában az igazság és a nemzeti méltóság győzelmét” jelenti. „Egyértelmű jelzés arra: soha többé nem fogadjuk el, hogy másodrangú polgárok legyünk Európában” – fogalmazott.

A miniszterelnök szerint csapatmunkával sikerült kivívni a teljes jogú schengeni tagságot, amelyhez a miniszterek, diplomaták, európai parlamenti képviselők és az illetékes intézmények mellett romániai és külföldi véleményformálók, közszereplők is hozzájárultak. *Ciolacu* hangsúlyozta, hogy a szárazföldi határellenőrzések megszüntetése megkönnyíti a kereskedelmet és csökkenti a logisztikai költségeket, így a romániai áruk versenyképesebbek lesznek, ami ösztönzőleg hat majd a gazdaságra, új üzleti lehetőségeket és új munkahelyeket

teremt. A miniszterelnök szerint a döntés „konkrét és azonnali előnyökkel” jár a romániaiak és főleg a külföldön élő román állampolgárok számára, akik gyakran utaznak haza, különösen ünnepek idején. „Ezután nem kell órákon át vesztegelniük a határátelőknl, szabadon közlekedhetnek, ellenőrzés nélkül” – szögezte le. *Ciolacu* emlékeztetett, hogy a kormánya a mandátuma elejétől prioritásként kezelte az ország schengeni csatlakozásának ügyét, jómaga is több ízben tárgyalt erről európai hivatali kollégáival. A miniszterelnök külön köszönetet mondott Románia schengeni csatlakozásának támogatásáért *Olaf Scholz* német kancellárnak, *Pedro Sanchez* spanyol kormányfőnek, *Giorgia Meloni* olasz és *Orbán Viktor* magyar miniszterelnöknek, valamint az Európai Bizottság és az Európai Parlament vezetőinek.

A kormányfő az ország polgárainak is megköszönte a támogatást és a bizalmat. „Együtt bebizonyítottuk: Románia megérdemli, hogy tisztelettel bánjanak vele, polgárai pedig az európaiakkal egyenlő jogokat élvezzenek.”

A közúti határellenőrzés megszüntetése mellett Románia 2025. január elseji teljes körű schengeni csatlakozása után mintegy 30 perccel csökken a vonatok várakozási ideje a román–magyar határon, és a közúti fuvarozók sokkal gyorsabban áthaladhatnak az uniós országok határain – írta csütörtökön a Facebook-oldalán *Sorin Grindeanu*.

A szállításiügyi miniszter bejegyzésében emlékeztetett, hogy a személyek ellenőrzésének megszüntetése a kürtösi, érmihályfalvi, nagyszalontai, biharpüspöki és nagykarolyi határállomásokon átutazókat érinti kedvezően. Közlése szerint a teljes körű schengeni csatlakozás azt is jelenti, hogy a közúti áru fuvarozók járművei sokkal gyorsabban léphetik át a román–magyar és a román–bolgár határt a következő átkelőknl: *Vama Veche*, *Negru Vodă*, *Giurgiu*, *Călărași*, *Zimnicea*, *Turnu Măgurele*, *Bechet*, *Calafat*, *Nagylak*, *Varsánd*, *Bors* és *Pete*. (hírósszefoglaló)

## Ország – világ

## Nem kötelező az energiatárolás

Törölte a képviselőház szerdai ülésén a 2024/32-es sürgősségi kormányrendeletet jóváhagyó törvénytervezetéből azt az előírást, amely energiatárolásra kötelezte volna az áramtermelő fogyasztókat (prosumerek). A tervezetet 2024. június 26-án fogadta el a képviselőház döntő házként, az államfő azonban visszaküldte a parlamentnek újbóli megfontolásra. Az eljárás során a képviselőház több ponton is módosított a tervezeten. Az egyik legfontosabb módosítás, hogy törölték azt a kitétel, amely energiatárolók telepítésére kötelezte volna a 10,8 és 400 kilowatt közötti teljesítményű rendszerekkel rendelkező vagy ilyen telepítő prosumereket. (Agerpres)

## Közzétették a Zöldház programban részt vevő szerelőcégek listáját

Közzétették szerdán a Környezetvédelmi Alapkezelő (AFM) honlapján a Zöldház programban részt vevő szerelőcégek listáját. Az AFM tájékoztatása szerint a napelemprogram 2024-es kiírásában sikeresen pályázó közel 66 ezer természetes személynek és 670 egyházközségnek szerződőt számítva kilencven nap áll a rendelkezésére, hogy kiválasszon egyet a jóváhagyott szerelőcégek közül. A kiválasztott cégnek 30 napon belül ellenőriznie kell a kérelmező által feltöltött dokumentumokat, és jeleznie kell a platformon, hogy jóváhagyta vagy elutasította a kérelmet. A jóváhagyástól számítva 12 hónap áll a cégek rendelkezésére, hogy telepítsék és beüzemeljék a napelemrendszert – emlékeztetett az AFM. (Agerpres)

## Előzetes letartóztatásba helyezték Crevedia polgármesterét

Előzetes letartóztatásba helyezték szerdán *Crevedia* polgármesterét, *Florin Petrét*, akit azzal gyanúsít az ügyészség, hogy munkavégzésre kényszerített egy szellemi fogyatékkal élő, kiszolgáltatott embert. A *Dâmbovița* megyei törvényszék nyomozási bírója elrendelte a polgármester 30 napos vizsgálati fogságba helyezését. A rendőrség kedden végzett három házkutatást a *Dâmbovița* megyei *Crevedia* településen, többek között a polgármesteri hivatalban is, miután felfedezett a gyanú, hogy kényszermunkát végeztetnek a polgármester tulajdonában levő farmon egy fogyatékkal élő személlyel. A *Dâmbovița* megyei rendőrség szerdai tájékoztatása szerint a bizonyítékok arra utalnak, hogy a polgármester 2022 januárja óta méltatlan körülmények között tart és munkára kényszerít az általa birtokolt állatfarmon egy súlyos szellemi fogyatékkal élő embert, kihasználva, hogy az illetőnek nincs lakása, és a családja támogatásában sem részesül. A tájékoztatás szerint az áldozatot testi és lelki sanyargatással folyamatos munkára kényszerítették, nevezetesen az állatokat kellett gondoznia a farmon. (Agerpres)

## Határtalan szabadság

(Folytatás az 1. oldalról)

alapvető emberi jogunk teljesült ezáltal, és ez nagy szó. Óriási történelmi lépés. Mert volt időszak, amikor csupán kétfévente utazhattunk a „vasfüggönyön” belüli országokba, és az útlevelet utazás után vissza kellett adni a rendőrségnek. A rendszer legnagyobb abszurditását hirdette 1961 és 1989 között a berlini fal, amely egy várost kettéosztott. Hányan estek áldozatul ennek csupán csak azért, mert családokat, barátokat, szerelmeket választott el egymástól. Felfoghatatlan volt azoknak az öröme, akik két kezükkel döntötték le Berlinben a falat, vagy léphették át a szögesdrót kerítését 1989. augusztus 19-én a *Fertő tó* mellett rendezett páneurópai pikniken. Ma sem lehet tudni, hogy 1989 előtt hány személyt lőttek le a zöldhatáron Románia és Magyarország vagy Magyarország és Ausztria között. Emlékszem, hogy 1990 elején napokat kellett sorban állni a rendőrségen, hogy végre kezünkbe vehessük az útleveleinket. Aztán az 1990-es évek elején 16, sőt 24 órát is álltunk a román–magyar határon, autóbuszba zsúfolva, hogy végre az anyaországba látogathassunk. Ma már mindez rossz emlék, történelem. Visszanyertük emberi méltóságunkat, és ez mindennél többet ér. Sajnos a churchilli prófécia ma is aktuális. Határdisputáért fegyverek ropognak, újabb vasfüggönyök húzódnak országhatárokon mentén, egyre jobban élesednek, radikalizálódnak és egymásnak feszülnek az ideológiai, politikai nézetkülönbségek a világ több országában. A szabadság helyenként, időnként szabadossággá, rendezettségé, törvénytelenséggé és rendszerellenességgé alakul. Szabadsággal lehet élni és visszaélni. Csak tőlünk, EM-BEREKTŐL függ, hogy hova és miként állítunk korlátokat, vagy döntjük le ezeket. Szárnyaljunk határtalanul, ameddig lehet!

## Kormánytámogatás fejlesztési programokra

A kormány további 2,1 milliárd lejt utal ki az országos vidékfejlesztési program (PNDL), az Anghel Saligny közművesítési program és az Országos Beruházási Társaság (CNI) számára beruházások finanszírozására – közölte a kabinet szerdai ülésének elején a miniszterelnök. *Marcel Ciolacu* elmondta, hogy továbbra is támogatják a helyi

közösségek fejlődését, és a 2,1 milliárd lej legnagyobb részét, 1,4 milliárdot a PNDL és az Anghel Saligny program pályázataira fordítják, 360 millió lejt a CNI-nek folyósítanak. A kormány ugyanakkor 380 millió lejt különít el az országos helyreállítási tervben (PNRR) szereplő beruházások finanszírozására.

## Bemutatták az új Steinway & Sons zongorát

(Folytatás az 1. oldalról)

A Steinway & Sons zongora egy különleges hangszer, amelyet a Maros Megyei Tanács nagylelkű támogatásával sikerült beszerezni. A hangszer a hamburgi zongoragyárban ifj. dr. Csíky Boldizsár zongoraművész, tanár segítségével választották ki.

György Leventének 2021 óta, amióta átvette a filharmonia vezetését, az volt az álma, hogy egy ilyen kiváló hangszert gazdagítsák a filharmonia. A régi Yamaha zongora 26 éven át szolgált hűségesen, de a hangolást már nem tartotta, ami kiábrándító volt a meghívott művészek számára. Korábban a régi zongorát is neves hazai és külföldi művészek szólaltatták meg.

– Anyagi ráfordítás szempontjából az elmúlt húsz évben a filharmonia nem kapott összesen akkora összeget, hogy az új zongora megvásárlására elegendő legyen – fogalmazott György Levente igazgató.

Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke szerint a zongora nem csak egy egyszerű hangszer, hanem a belső terek imponáló díszes is, elegáns formájával magára vonja a tekintetet, különleges

hangulatot varázsol a Kultúrpalota nagytermébe.

– A filharmonia életében kulcs szerepet játszik, nem csak szóló szereplőként, hanem zenekari szereplőként is megállja a helyét. Ezért nagy öröm, hogy az új zongorával sikerült új lehetőségeket és friss hangzást adni a filharmonia koncertjeinek. Nemcsak a zene és a közönség élményét emeli új szintre, hanem a zenekar szakmai megítélését és vonzerejét is. Nagy kihívás volt a hangszer megvásárlása. A kultúra támogatása nem pénz kérdése, minden kultúrára fordított összeg a jövőbe való befektetés is egyben. Nem kis összegről van szó, nem kis feladat volt az összeget odaítélni, hiszen több mint 200 ezer euróba került. Az új hangszerrel hozzájárulunk a zenei élmények gazdagításához s ahhoz, hogy közönségünk világszínvonalú előadásokat élvezhessen.

Ezzel olyan zongoraművészeket is vonzani tudunk a marosvásárhelyi Kultúrpalotába, akik eddig nem szívesen jöttek volna el – mondta Péter Ferenc tanácselnök, és köszönetet mondott Kovács Mihály Leventének, a megyei tanács volt alelnökének, aki a kulturális intézetekért felelt, továbbá a megyei tanács

tagjainak, hogy megszavazták a szükséges összeget a filharmonia javára. Kovács Mihály Levente, Marosvásárhely alpolgármestere kiemelte, hogy a kultúra értékét nem lehet pénzben mérni, viszont pénzbe kerül.

– Öröm, hogy az elmúlt önkormányzati ciklusban a kulturális intézmények tekintetében szintet tudtunk lépni. Betartottuk az ígéreteinket, amit vállaltunk. A vásárhelyi önkormányzat támogatni fog minden civil és intézményi kulturális programot – jelentette ki az alpolgármester.

Ifj. dr. Csíky Boldizsár zongoraművész elmondta:

– A kiváló minőségért kellett Hamburgba utazni, s órákon át válogatni a jobbnál jobb zongorák között. Szülővárosomért szívesen vállaltam a kihívást, hiszen Hamburgban készítik a legjobb zongorát, még a New York-i Carnegie Hallban is a hamburgi Steinwayt használják, nem az amerikaiakat. Ez azért van, mert a hamburgi technikusok nagyon hozzáértők, Európában sem lehet hozzájuk hasonlót találni – mondta a zongoraművész, aki meghívta a marosvásárhelyi közönséget a nemzetközi zongoraverseny díjazottjainak december 19-i koncertjére.



## Új vezetőséget választott az RMKT

### Meghosszabbították Nagy Károly mandátumát

**A Romániai Magyar Közgazdász Társaság (RMKT) december 7-én tartotta tisztújító küldöttgyűlését Kolozsváron, a Transilvania Bank előadótermében. Az eseményen 62 küldött vett részt, jelen voltak a társaság ifjúsági szervezetének, a RIF-nek a képviselői is.**

Az ülés első részében az RMKT elnöke és alelnökei értékelték az elmúlt időszak eredményeit. A pénzügyi beszámoló megerősítette, hogy a szervezet stabil pályán halad. A prezentációk során elhangzott, hogy az RMKT az elmúlt két évben szakmai szempontból is jelentősen fejlődött: számos sikeres rendezvényt szervezett, amelyek egyre több résztvevőt vonzottak, valamint megújította országos weboldalát és médiamegjelenéseit. Kiemelték az ifjúsági szervezet, a RIF megerősítését, amely lendületet kapott az elmúlt időszakban.

Az elért eredményeket az RMKT minden tagja közös munkájának nevezte a vezetőség, külön hangsú-

lyozva a szervezet közösségépítő szerepét. A sikeres rendezvények folytatása mellett a társaság nyitott új kezdeményezésekre is. Bejelentették, hogy partneri együttműködést kötnek a Transilvania Bankkal, amely szakmai és pénzügyi támogatást biztosít majd. Emellett új területi szervezetek indításán dolgoznak.

A küldöttgyűlésen az új elnökséget is megválasztották. Nagy Károly elnöki mandátumát a küldöttek egyhangúlag meghosszabbították meg.

„Az utóbbi években felhúztuk a vitórlakat, most már nyugodtabb vizeken evezünk, és a szélet is elkaptuk” – fogalmazott az elnök. Kiemelte, hogy célja az RMKT-t egy elismert, az erdélyi gazdasági

kérdésekben megkerülhetetlen szervezetté tenni, közös értékek mentén irányítva a társaságot.

Az alelnöki pozíciókra Juhász Borsos Orsolya, Juhász Jácint, Sallai Zsolt, Szócs Endre, Cseperti Ádám és Székely Farkas Tímea kaptak bizalmat a küldöttektől, valamint Bokor-Tóth Krisztina, a RIF elnöke.

A szervezet új tiszteletbeli elnököt is választott Gyerkó László személyében.

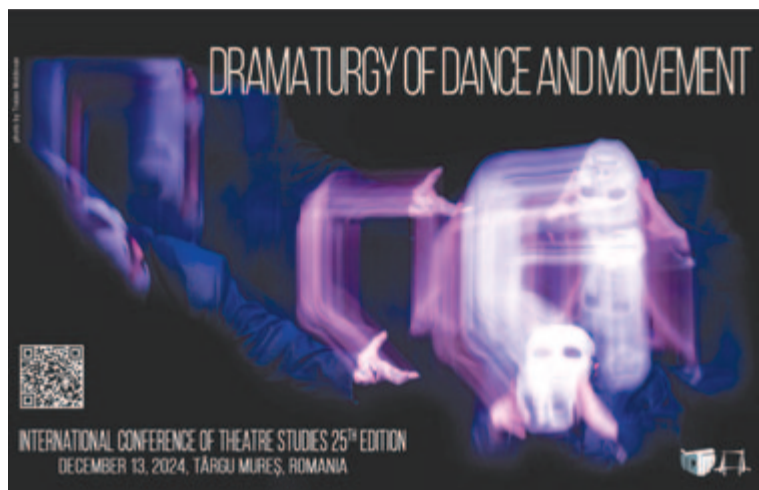
A gyűlés második felében az RMKT új alapszabályzatának tervezetét mutatták be és vitatták meg Somai László József ügyvéd közreműködésével.

A Romániai Magyar Közgazdász Társaság célja, hogy tovább erősítse szakmai jelenlétét és közösségépítő szerepét, ezzel hozzájárulva a magyar gazdasági szakemberek fejlődéséhez és együttműködéséhez. (közlemény)

## Színháztudományi konferencia

### A tánc és a mozgás dramaturgiája

**Ezzel a címmel szervez a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem december 13-án, ma 25. alkalommal nemzetközi színháztudományi konferenciát a Stúdió Színház előterében.**



Az emberi test színházi jelenléte, a testek közötti kapcsolatok és érintések, a mozgás által struktúrált tér és idő mind tanulmányozásra érdemes jelenségek, melyekkel korunkban az új dramaturgia mellett más művészeti és kutatási területek is elsősorattal foglalkoznak. A mozgás különböző szakrális formái, a rituális táncok, a társasági vagy a szórazottató táncok sokat elárulnak egy közösség kultúrájáról, értékeiről és a viselkedést szabályozó írott vagy íratlan törvényekről. A mozgás és a tánc fejlődése és története, a művészetekben és a társadalomban gyakorolt szerepük olyan tudományágak számára jelentenek termékeny kutatási területet, mint az antropológia, esztétika, szociológia, pszichológia, művészettörténet, színháztörténet, színháztudomány, és a felsorolás hosszan folytatható. A néptánc különböző formáitól kezdődően a társasági táncoktól át a művészileg leginkább kidolgozott klasszikus balettig vagy kortárs táncművészetig és mozgásszínházig, illetve az olyan, műfajilag nehezebben behatárolható eseményekig, mint amilyeneket Jérôme Bel vagy a hozzá hasonló művészek kezdeményeznek, a tánc nem csupán előadás vagy egy előadás része, hanem, úgy tűnik, alapvető emberi szükséglet. A hagyományos előadói jellegű formák mellett, mint amilyen a balett, a tánc, ugyanakkor bizonyos művészeti alkotások szerves része is lehet. Ilyenek a zenés színház, az opera, az operett vagy a zenés film és az egyre inkább teret nyerő táncfilm. A mozgásban

levő test kifejezőereje, akár egyéni táncban, akár párban vagy csoportban nyilvánul meg, képes átlépni a kulturális, társadalmi, nyelvi határokon, és más formában nehezen közölhető érzelmi tartalmak közvetítésére alkalmas. A mozgás és a tánc dramaturgiája különleges alkotási és kutatási területek, melyek az emberi test kultúrtörténetére és jelenben játszott szerepére is rávilágítanak. A tánc filozófiai dimenzióit számos klasszikus és kortárs gondolkodó boncolgatta, például Friedrich Nietzsche, Maurice Merleau-Ponty vagy Gilles Deleuze. Az új dramaturgiát kezdeményező alkotók és elméletirók, mint például Marianne Van Kerkhoven, a bonyolult tartalmak mozgás általi tolmácsolásának lehetőségeit kamatoztatják és elemzik. Az antropocén korszakra egyre hangsúlyosabban jellemző a természettől és a természetestől való eltávolodás. Ebben a kontextusban a tánc olyan kommunikációs és kölcsönhatási eszköz, amely a testünkben való fizikai létezésünk alapjához, az érzelmetli mozgás egyedi anyagságához csatlakozva vissza bennünket. A tánc és a mozgás, valamint a hozzájuk csatlakozó új dramaturgia a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem 25. nemzetközi színháztudományi konferenciájának központi fogalmai. Kutatókat, alkotókat, egyetemi oktatókat, egyetemi hallgatókat és a téma iránt érdeklődőket egyaránt várunk a Köteles utcában zajló beszélgetésre. A konferencia előadásai román, magyar, angol és francia nyelven zajlanak. (közlemény)

## Jókai Mór – 200

A magyar kultúra napja égisze alatt az Erdélyi Magyar Művészetpedagógusok Egyesülete (EMME) és a csernatonai IKA Képzőművészeti Alkotóműhely rendezésében az Apáczai Galériában Jókai Mór – 200 címmel január 23-án, csütörtökön 17 órakor megemlékező tárlat nyílik.

A tárlatra olyan alkotásokat várnak, melyek a képzőművészet eszközeivel megjelenítik Jókai életművét, beleértve nemcsak írói munkásságát, annak üzenetét, hanem az 1848–49-es magyar forradalom és szabadságharcban, illetve a XIX. század történeleiben játszott személyes szerepét.

Az alkotások bármilyen technikával elkészíthetők, de lehetőleg ne haladják meg az 50x70 cm-es nagyságot. Sorozatban kivitelezett

művek esetében két alkotásnál több is beküldhető. Leadási határidő: január 10., péntek.

Mivel az eseményről a szervezők nyomtatványt is szeretnének összeállítani, segítséget jelentene a határidő betartása, illetve a kiállításra szánt alkotások reprodukciójának és adatainak (cím, technika, méret, valamint lacím és elérhetőség) elektronikus úton történő elküldése január 5-ig.

Cím: Liceul Teoretic Apáczai Csere János Elméleti Líceum / str. I.C. Brătianu – Király utca 26. / 400079 Cluj / Kolozsvár / telefon: 0264-597251.

Érdeklődni lehet a 0740541057 (Vizi Katalin), a 0740393587 (Koncz-Münich András) és a 0745113396 (Székely Géza) mobilszámokon.

# SZÍNES VILÁG

XXI. évf. 50. (940.) szám, 2024. december 13., péntek

Nemzetközi konferencián vizsgálta a technológia munkaerőpiacra gyakorolt hatásait az MCC

## Az évszázad készsége a kritikus gondolkodás

A technológiai, gazdasági és társadalmi változások rohamosan alakítják át a munkaerőpiacot, a legújabb ipari forradalom pedig az oktatást és a vállalkozásokat egyaránt új kihívások elé állítja. A Matyas Corvinus Collegium (MCC) helyi és nemzetközi szakemberekkel vizsgálta meg alaposan a munkaerőpiac és a felsőoktatás lehetőségeit november végén Kolozsváron.

A munka jövője Erdélyben című konferencia három panelbeszélgetésen járta körül napjaink égető problémáit. Az eseményt Demeter-Vincze Tekla, az MCC nemzetközi kapcsolatokért felelős erdélyi igazgatója nyitotta meg, majd 13 meghívott szakember osztotta meg gondolatait a munka jövőjével kapcsolatban.

Az eseményen felszólalt: dr. Anca Simionca, a BBTE Szociológia és Szociális Munka Karának dékánja; Ana-Maria Stancu, a RoboHub alapítója, a Bucharest Robots vezérigazgatója; Andra Tânase, a Transilvania IT Cluster stratégiai menedzsere; Andrew Taylor, a Transylvania Executive Education (TEE) ügyvezető igazgatója; dr. Cséfalvay Zoltán, az MCC Technológiai Jövők Műhelyének vezetője; David Timiş, a Generation nonprofit szervezet kommunikációs és közkapcsolati vezetője; dr. Dobre Nóra HR- és kommunikációs szakértő; dr. Halász Gábor, az MCC Tanuláskutató Intézetének kutatásvezetője; Hatházy Borbála, az MCC nemzetközi kapcsolatokért felelős munkatársa; Ioana Corujan, a Transilvania IT Cluster nemzetközi ügyekért felelős szakértője; dr. Péter István, az MCC nemzetközi kapcsolatokért felelős munkatársa; Sallai Zsolt, a Wolters Kluwer vállalat képviselője; dr. Thomas Bewick, a Staffordshire-i Egyetem vendégprofesszora. A konferencián továbbá közreműködött dr. Ralph Schöllhammer, az MCC Nemzetközi Kapcsolatok Iskolájának oktatója és S-P O'Mahony, Írország tiszteletbeli konzulja Kolozsváron.

### Hódítanak a robotok, átalakul a munkaerőpiac

Az emberiség több ipari forradalmat is megélt már, de egyik sem ment végbe ilyen gyors tempóban – míg régen évtizedekbe telt a nagy átalakulások elterjedése, a Chat GPT csupán két hónap alatt érte el a 100 millió felhasználót. Ebben a rohamos innovációban „az ideális és a legrosszabb esetekre is készen kell állnunk” – fejtette ki David Timiş a konferencia nyitó előadásában, amelyben a mesterséges intelligencia munkahelyekre gyakorolt hatásait vizsgálta meg.

Az MI és a munka kapcsolatának szakértője rámutatott: Romániában

még mindig olcsóbb a cégeknek embereket alkalmazni, mint robotokat beszerezni, de a fejlett országokban ez már változóban van. Az Amazonnál például már fele-fele arányban oszlik meg az emberi és robot munkaerő. Egyelőre a robotok felmentik az embereket az unalmas, repetitív fizikai feladatok alól, de nemsokára kívánatos munkahelyeket is elfoglalhatnak. Európában 51 millió munkahely van veszélyben az automatizálás miatt, és 59 millió munkahelyet veszélyeztetnek a koronavírus-járvány idején felgyorsult digitális átalakulások. 2030-ig 21 millió európai munkavállalónak lehet szüksége új munkakörre (reskilling), míg 90 millió alkalmazottat érinthet az új készségek fejlesztése jelenlegi munkakörén belül (upskilling).

A beszélgetések során dr. Cséfalvay Zoltán rámutatott: a nagy fejlődési folyamatban új munkahelyek jönnek létre, hiszen a robotokat is be kell tanítani valakinek. Hangsúlyozta, az innovatív ötletek mellett nagy szükség van a talpraesett vállalkozókra is, akik ezeknek keretet adnak. Európában a startupok fele négy nagy központba, Londonba, Párizsba, Berlinbe és Stockholmba tömörül. Sajnos ebben a közegben továbbra is vasfüggöny van nyugat és kelet között. A kelet-közép-európai országok többsége beragadt a közepes jövedelem csapdjába, és innen csak innovációval lehet kilépni. A szakember úgy véli, kezdeti lépésként a legegyszerűbb megoldás a felsőoktatás és ipar hatékony összekapcsolásában rejlik.

Andrew Taylor elmondta, érdekesnek találja Kolozsvár példáját, hiszen a város paradox módon még a Funar-korszak után is sikeres lett. Az üzleti szféra még nagyobb energiával kezdett el fejlődni az elnyomás időszakának után, és ebben az egyetemeknek is fontos szerepe volt. Romániában a latin kultúra és a kommunizmus ötvözte ahhoz vezetett, hogy az emberek bezárkóztak, féltek a változástól. Most a vállalkozók számára kihívás a hálózatok kialakítása és az együttműködés, de meg kell teremteni a platformokat a közös munkához és az ötletek megosztásához – osztotta meg észrevételeit a szakember.

### Versenyben a digitalizációval: a fizikai munka és a szociális készségek

A legnagyobb veszélyben a kezdő, főleg adminisztratív munkakörök vannak, a technológiának azonban nemcsak negatív hozadéka van, rengeteg munkát segít is a fejlődés – mutatott rá David Timiş. A fizikai munkára továbbra is nagy a kereslet, a menedzserei, HR és egyéb emberközpontú állások is felértékelődnek, hídak képeznek az alkalmazottak és a technológiai fejlődés

között. „A mi dolgunk az, hogy segítsünk azoknak az embereknek, akik a robotok térhódítása miatt elveszítik a munkájukat” – tette hozzá David Timiş, felhívva a figyelmet az átképzés és folyamatos tanulás fontosságára.

A Világ gazdasági Fórum adatai szerint a szociális készségek lesznek a jó munkaerő kulcsa, mint az együttműködés, kreativitás, kommunikáció és kritikus gondolkodás, emellett a rugalmasság, alkalmazkodóképesség, kíváncsiság, motiváció, öntudatosság és tehetséggondozás is nagy szerepet kap. Mindezek mellett persze tovább növekszik a digitalizálás és mesterséges intelligencia iránti kereslet, így az alap technológiai műveltség elengedhetetlen lesz mindenki számára.

„Kétségtelen, hogy a digitális kompetenciák elengedhetetlenek a munkahelyeken a jövőre nézve. Az ipar 5.0 az emberekre összpontosít, nem csak a technológiára, ezért meg kell találnunk az összekapcsolás módját” – fejtette ki Ioana Corujan.

David Timiş három fő üzenetet és javaslatot fogalmazott meg: „Nem munkahelyekből, hanem szakképzett munkaerőből lesz hiány, és inkább az a kérdés, hogy a jövő munkahelyei kívánatosak lesznek-e. A mesterséges intelligencia nem fogja helyettesíteni az embereket a munkahelyeken, de az MI-eszközökkel dolgozóknak előnyük lesz a technológiát nem ismerőkkel szemben. Fektessünk az emberekbe, hozzunk létre jobb munkahelyeket, és használjuk fel hatékonyan a mesterséges intelligenciát, mert ez az összeolvadás a jövő.”

### A kritikus gondolkodás fejlesztése a kulcs

Az MI és a robotok egyszerű eszközök, akárcsak egy láncfűrész – hasznos vagy gyilkos eszköz is lehet, mutatott rá Ana-Maria Stancu. Úgy véli, a technológia megfelelő felhasználásához az oktatás és a kritikus gondolkodás fejlesztése a kulcs, különösen választások idején. A vállalkozó szerint a romániai iskolákban nincs meg a megfelelő felszereltség a digitális oktatás előmozdításához, pedig az új, fejlett eszközök használata nagy segítséget nyújthatna a fiatal generáció figyelmének felkeltésében és fenntartásában is. Mindenki elvárja, hogy az emberek új tudással rendelkezzenek, de nem fektetünk elegendő erőforrást a fajtá oktatásba – tette hozzá.

A munkaerőpiacra való eligazodás kulcsa a jó oktatás – értett egyet dr. Dobre Nóra. Hozzátette: a már munkát vállaló személyek számára az jelentheti a megoldást a jövőben, ha több területen is képezik magukat. Az MI és a digitalizáció nagy

kihívások elé állítja a munkaadókat és HR-szakembereket, de fontos megérteniük a munkavállalói tapasztalatot, miközben figyelembe veszik a demográfiai adatokat, és az alkalmazottak életrajzával járó tényezőket is szem előtt tartják. A szakember kijelentette: „A mi felelősségünk, hogy segítsük a fiatal generációt és a kezdőket.”

### „Hidat kell építenünk az oktatás és a munka világa között”

Elavult az a rendszer, hogy a fiatalok az iskolából „késztermék-ként” kerülnek ki a munkaerőpiacra. „Hidat kell építenünk az oktatás és a munka világa között” – hangsúlyozta dr. Thomas Bewick. A brit szakember mellett is érvelt, hogy elengedhetetlen az oktatási intézményekben a digitális eszközökhöz való hozzáférés biztosítása, hiszen ez a szociális különbségekből adódó távolságokat is csökkenti.

Dr. Anca Simionca szerint a felsőoktatás egyik szerepe valóban a képzett munkaerő megteremtése, de az egyetemek egyben a társadalom tagjait is nevelik. „Az egyetemnek szerepet kell vállalnia abban, hogy a fiatalokat kritikus gondolkodásra nevelje, etikai szempontokat érvényesítsen, és befogadó, elérhető és nyitott intézmény legyen.” Rámutatott: a munkaerőpiaci igények folyamatosan ingadoznak, az elvárások néhány év alatt teljesen megváltozhatnak, az állami intézményekben pedig lassan mennek végbe a változások, a bürokrácia és a rendszer felépítése pedig sokszor nem hagy teret a jó kezdeményezések megvalósítására. A dékán hozzátette: a vállalatokkal való együttműködésnek, a mentorprogramoknak és a diákok oktatásba való bevonásának van a legtöbb értelme.

„Folyamatos, napi szintű együttműködésre van szükség az egyetem és az üzleti világ között ahhoz, hogy felkészülten nézhessünk szembe napjaink kihívásaival” – véli dr. Halász Gábor. Példaként említette az ázsiai országokat, ahol az egyetemek és a különböző iparágak, köz-

tük a fejlett technológiai cégek is szimbiózisban működnek.

Sallai Zsolt vállalkozóként közléte meg a panelbeszélgetés témáját. Elmondta: a cégeknek hosszú távon előnyükre szolgálhat, ha forrásokat biztosítanak az egyetemeknek, és kivesszük a részüket az oktatásból. Nem engedhetik meg maguknak, hogy a kész munkaerőre várjanak, be kell kapcsolódniuk a folyamatba. Úgy véli, nemcsak pénzzel, hanem a tapasztalt munkatársak oktatásban való részvételével is segíthetnek az intézményekben. Kiemelte továbbá a közösség szerepét a karrierépítésben, hangsúlyozva, hogy az aktív közösségi életet élő fiataloknak nagyobb esélyük van a munkaerőpiacra való érvegyesülésben is.

Az esemény zárásaként S-P Mahony foglalta össze a fontosabb elhangzott gondolatokat. Kiemelte a magánszektor, az egyetemek és a civil szervezetek közötti együttműködés fontosságát, és rámutatott a külföldön tanuló vagy munkát vállaló személyek hazaköltözésében rejlő potenciálra. A jelenlevőket a közösség és Erdély sokszínűségének értékelésére biztatta, majd hozzátette, hogy „a nehéz politikai helyzet ellenére is csodálatos dolgokat lehet elérni”.

„Az MCC küldetésének tekintjük, hogy felkészítse a fiatalokat a társadalomban rájuk váró kihívásokra, hasznos tudással, kritikus gondolkodással és szilárd értékekkel vértézze fel őket a rohamosan változó világban” – mondta el a Collegium törekvéseiről Talpas Botond. Az MCC erdélyi tevékenységért felelős igazgatója hozzátette: „Az ilyen konferenciákon igyekszünk összehozni a legjobb szakembereket, intézmények képviselőit, az oktatás, gazdasági szféra és közösségi élet szereplőit, hogy együtt járjunk hozzá a társadalom jobb irányba való alakulásához. Mindebbe aktívan bevonjuk a diákjainkat is, hiszen az ő kezükben lesz a munka folytatása.”

Az MCC rendezvényeiről a Collegium Facebook-oldalán és az mcc.ro oldalon értesülhetnek az érdeklődők.



## A természet kalendáriuma (DCXLVII.)

Kiss Székely Zoltán

*A fákon szűk páncél a hó,  
halott a hegy. Ki ott  
a fák között jár, maga is  
páncélos és halott.*

*A torka néha szóra nyit,  
de inkább hallgat. Ó,  
de mély és kék a hallgatás,  
ha nincs kimondható*

*ige. A szívben vak hideg,  
a fűben cseng a lét...  
milyen vihar szagatja szét  
a lélek éjjelét?*

*Vihar se jön és nap se jön,  
csak egyre sűrűdő  
ködök, melyekbe tétován  
megtorpan az idő.*

*Ez már talán a végtelen,  
a már nem változó,  
mit megsejdíthet csak az agy  
s nem mondhat ki a szó.*

*A végtelenség hús hava  
hull fára, földre... Ölt  
fehér ruhát, mint a gyermekek,  
és halj meg, mint a bölcs!*

**Szemlér Ferenc Téli tájával** kopog be 13-án, Luca napján. **Szent Lúcia** attribútuma,



Bolyai János kopjafája 2010 novemberében

szenvedéstörténetéből fakadóan, az égő olajméc és egy szempár. *Ennek magyarázata az, hogy a Lúcia név a latin lux „fény, szem, szeme világa, szeme fénye” szóból ered – magyarázza Jankovics Marcell a Jelkép-kalendáriumában.*

E nap a Gergely-naptár életbe lépte (1582) előtt az esztendő legrövidebb, egyúttal a téli napfordulat napja volt – írja **Bálint Sándor Ünnepi kalendáriuma**. – (...) Luca napja méhében hordozza az új esztendő reményeit, de gondjait, próbatételeit is. Tele van főleg asszonyi kezdeményezésekkel és változatos tilalakkal, amelyeknek hatása, következménye a primitív népi felfogás szerint azután az egész új esztendőben érvényesül.

Luca napja a magyarságnál mint gonoszjáró nap, egyúttal asszonyi dologtöltő nap lett – teszi hozzá **Bogdán István a Régi magyar mulatságokban**. – A boszorkányrontás megelőzése (...) érdekében pedig sokféle varázslást végeztek. (...) A boszorkánylátásra a közismert Luca-széke szolgált.

December 14. 2001 óta Magyarországon a **hűség napja**. 1921-ben a Sopronban és környékén e nap kezdődött és két napig tartó népszavazáson a lakosság többsége a Magyarországhoz tartozás mellett döntött. Az akkori győztesek gonoszkodásukban addig mentek, hogy az elszakított országrészek magyar lakosságát máshol emberszámba sem vették...

1795-ben e nap született Bőlönben a reformkor kiemelkedő gondolkodója, **Böloni Farkas Sándor**. A vagyontalan székely nemes a kolozsvári unitárius kollégiumban tanult, majd jogot végzett, **Kölcsey, Széchenyi** rajongó híve volt, íróként és műfordítóként is kitűnt. Barátai, **Döbrentei Gábor** és **Wesselényi Miklós** révén került kapcsolatba a reformmozgalom radikális szárnyával. Majd' mindenki az **Utazás Észak-Amerikában** című útleírása miatt tartja számon. De sok minden más tette mellett az ő javaslatára indult meg a természettudományos népszerűsítő vénájú **Vasárnapi Újság** című néplap, **Brassai Sámuel** szerkesztésében. **Aranka György** gondolatát folytatva, **Döbrentei Gábor Erdélyi Múzeum** című tudományos folyóiratának megindulása nyomán, a **Magyar Tudós Társaság** példáját követve tervezetet készített, amelyben határozottan felvetette az **Erdélyi Nemzeti Múzeum** megalakításának szükségességét. Kezdeményezése eredménnyel járt. De csak jóval 1842-ben bekövetkezett halála után: 1859-ben alakult meg az **Erdélyi Múzeum-egyesület**.

*A domb, mely őrzi százados porát,  
Oly meddő, mint a nedves őszi kertek.  
A gót fenyők közt vének ténferegnek,  
Imitt gyanítva szívesebb hazát.*

*Nagy, özvegy varjak bódorognak itt,  
És csipős szelek vadlibái húznak,  
De ők, a holtak, csöndesen alusznak,  
Szemükbe zárva éltök tiúkait.*

*Eltűnődöm a fésületlen hanton,  
Hívom, s hiába vergődik a hangom,  
A földüket rög árkaik felett.*

*Mivelhogy nem a holtak takarója:  
A végtelen tér gyűrűzése óvja  
E hunyt napot, e fénylő életet.*

**Székely János** 1954-ben írta volt *A sír* című költeményt a **Bolyai hagyatéka** szonettkoszorú negyedik darabjaként. Bár a vers keletkezésekor már rég apja mellett nyugodott az éppen 222 évvel ezelőtt, 1802. december 15-én született legnagyobb matematikusunk, **Bolyai János**, mégis hadd említsük meg itt, hogy **Bandi Árpád** nyugalmazott matematikatanárnak köszönhetően 2010 januárja, Bolyai János halálának 150. évfordulója óta kopjafa jelöli sírhelyét, ahol 1860 és 1911 között nyugodt,



Kós Károly: Kalotaszegi táj

dott, 1894-ig jelöletlen sírban. A matematika-történet egyik legnagyobb lángelméjét, az abszolút geometria megalkotóját életében majd' senki sem ismerte, s aki elismerhette volna – hallgatott.

December 15-én, 1916-ban született Új-Zélandon **Maurice Hugh Frederick Wilkins** biofizikus is. Hatéves korától Angliában nevelkedett. 1940-ben doktorált a birminghami egyetemen. A II. világháború idején katonai célú kutatásokat végzett Birminghamben, majd az Egyesült Államokban a Manhattantervben vett részt. 1946-tól a londoni King's College-ben a DNS röntgenkristallográfiai vizsgálatán dolgozott. Ezzel járult hozzá a DNS-molekula szerkezetének megfejtéséhez. A XX. század sokak szerint – osztom véleményüket – legfontosabb tudományos vívmányáért: a kettős spirálmodell felállításáért, a DNS-nek az élő anyagban történő információátadásban betöltött szerepe feltárásáért 1962-ben **James Watsonnal** és **Francis Crickkel** közösen megosztott orvosi Nobel-díjat kapott. Máig vitatott – számomra nyilvánvaló –, hogy helyette **Rosalind Franklin** érdemesült volna a Nobel-díjra. Ugyanis az ő publikálatlan és jogosulatlanul általuk felhasználta **„Photograph 51”** néven ismert röntgenkristallográfiai felvételei voltak döntőek a modell felállításában. Csakhogy – mind mai napig érvényes szabály szerint – egy Nobel-díjban legkevesebb három kutató osztozhat. A ma 96 éves Watson minden idők legfiatalabb Nobel-díjasa: 25 éves volt, amikor megkapták a Nobel-díjat érő modellt. Társai (mindketten) 2004-ben, 88 éves korukban haltak meg. A meglopott kutatónő, **Rosalind Franklin** 1958-ban, 37 évesen petefészekrákban hunyt el. Az utókor őt is csak jóval halála után kezdte elismerni.

December 16-án, 1883-ban született az erdélyi kultúra meghatározó személyisége, az építész, grafikus, könyvkiadó és szépiró **Kós Károly**. A két világháború közötti időszakban az erdélyi magyarság kulturális és politikai életének megszervezését, a magyar kisebbség összefogását és aktivizálását tűzte ki célul. Őt ezért próbálták elhallgattatni és agyonhallgatni. Többnyire sikertelenül.

Lám, néhány boszorkánytett, rosszakaratú varázslás: az életmű késedelmes értékelése Bőlöni esetében, **Gauss** irigy hazugsága Bolyai Jánost illetően, gondolat-és eredménylopás Rosalind Franklintól, Kós Károly szilenciumra ítéltetése.

Ma is akadnak ilyenek ördögi praktikák.

Nem, nem az élő természetben. Abban nincs semmi ördögi.

De az élő emberek világában. Amelyek időbeni meglátására fel kell állni ama bizonyos Luca-székre... És meglátásainkat ki is kell tudni mondani.

Példát ad nekünk az élő természet. Íme.

**Őszi meséjét** a harmónia, az elmúlásban

is felsejlő harmónia lenyomataként üzenetként teszem ide.

*Egy magas fa legfelső ágán élt a kis falevél. Mostanában nagyon szomorú volt. Hiába jött játszani hozzá a szellő, csak nem vidult fel.*

– *Miért nem hintázol velem? – kérdezte a szellőcske. – Láttam, most mindig egy kismadárval beszélgetsz. Ugyan, mennyivel mulatságosabb ő nálamnál? No, de találok én is más pajtást!*

*A falevél erre sírva fakadt.*  
– *Ne bánts, szellőcske, tudhatnád, mennyire szeretlek, és láthatod, milyen szomorú lett a sorsom. Azelőtt reggelként arany napsugárban fürödtem, és fecskesereg köszöntött vidám jó reggelt. Most se napsugár, se fecskék. Hová lettek, miért hagytak el? Nézd az arcom, a nagy bánattól egészen megöregedtem, már rancos is, az esőcseppek naphosszat elülhetnek benne!*

*A szellő megsajnálta a falevelet. Megsimogatta, vigasztalta, de az zokogott, hogy leszakadt az ágról, és hullt a föld felé.*

*Nem baj, ha meghalok – gondolta – úgysem ér már semmit az életem.*

*De a szellő nem hagyta kis barátját: szárnyára vette, s azt mondta:*

– *Oda viszlek, ahová akarod! Merre repüljünk?*

*De a falevél bizony nem tudta.*  
*Éppen akkor egy kismadár szállt a fára. Csodálkozott, hogy nem találta ott a falevelet; máskor már messziről integetett neki, alig várta, milyen híreket hoz.*

– *Ott van a kismadár – ujjongott a falevél, – akivel beszélgetni láttál. Ő megígérte, hogy hirt hoz a fecskékről, talán már tudja is, merre kell utánuk menni!*

*Odarepültek hát hozzá. A kismadár elmondta, hogy egyik pajtása látta, amikor a fecskék összegyűltek s elhatározták, hogy itt hagyják ezt a vidéket, s elindulnak tengerentúlra. Azt beszéltek: ott mindig aranyos napsugár ragyog.*

– *Menjünk utánuk – könyörgött a falevél.*

*A szellő nem kérte magát. Szálltak hegyen-völgyön, erdőkön, mezőkön, míg csak a tengerhez nem értek. Azon is átszálltak, mikor egy fecske suhant el mellettük. Rögtön észrevette a kis falevelet, aki több társával együtt olyan kedves házigazdája volt. Örömeiben gyorsan összehívta a fecskéket; de mire odaértek, a falevél már nagyon fáradt volt. A fecskék szépen rátették a csillogó tenger hátára. Ott himbálódzott a ragyogó napsütésben. A fecskék énekeltek, a napsugár mosolygott, a szellő duruzsolt.*

– *Most már boldog vagyok – sóhajtott a kis falevél, aztán álomba ringatta a tenger.*

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2024-ben, Luca napján

## Épített örökségünk

# Székelyudvarhely legrégebbi építészeti műemléke: a Jézus szíve kápolna

A Jézus szíve kápolna építésének ideje vitatott, négyzet alakú, kazettás mennyezete 1677-ben készült. Védőfala valószínűleg 1771-ben épült. Székelyudvarhely déli bejáratánál, a Szálvator-hegy – Kőszörűkő – végződésében, a Nagy-patak völgye alsó szakaszán, az egykori Gyárosfalva területén, a gyógyító források közelében egy kis imaház, védőfállal körülvett templomcska húzódik meg. Ez a Jézus-kápolna, vagy más néven Jézus szíve kápolna, Szent Szív-kápolna. Lakatos István 1702-ben „Jézus háznak nevezett Jézus neve kápolna”-ként említi. Építési idejéről az oklevelek hallgatnak. A késő román, azaz a 13. századnak számító, négykaréjos kápolna korai datálása körül kétségek merültek fel Mariana Beldie archeológus részéről, aki ásatásai eredményeképpen úgy véli, hogy az 1561-ben veretett ezüstpénz alapján ezt a kápolnát a 16. század második felében építették...

Nagy-Bodó Tibor

## A kezdet: a kutatások többsége a 13. századot említi...

A művészettörténeti kutatások többsége a kápolna építését a 13. századra helyezi, és így a Jézus-kápolna Székelyudvarhely legrégebbi építészeti műemléke. Hasonló típusú kápolnák – rotundák – épültek Gyergyószentmiklóson – Szent Anna-kápolna – Kézdiszentléleken, a Perkó nevű magaslaton fekvő Szent István-kápolna, Székelyszáldoboson a kápolnaron.

A téglapadlós belső teret négy méter magasságban elhelyezett festett kazettás mennyezet fedti, amely az 1677-es évszámú eredeti mennyezet e századi, kevésbé sikerült másolata.



## A Jézus nevében kilőtt új emléke

A kicsiny szoba méretű – 3,5 x 3,5 méter – kápolnát a 16. században újították fel.

1677-ből való festett kazettás mennyezetét múzeumban őrzik Budapesten, a jelenleg látható másolat.

A legenda szerint a kápolnával szembeni Budváron állott Attila hun király testvéreinek, Budának a vára, amelyet a tatárok dúltak szét 1241-ben.

Egyszer a tatároktól úzött székelek Budvár romjaira menekültek, és onnan egy székely Jézus nevében kilőtt ijával szíven találta a sátor előtt ülő tatár kánt. Azon a helyen építették a lövés emlékére a Jézus-kápolnát.

## Az eltávolított eredeti kazettás mennyezet

Az eredeti kazettás mennyezetet 1903-ban távolították el. A kazetták mintakincse nagyon hasonlít az 1670-ből való felsőboldogfalvi Szplom mennyezetéhez, amely Szombatfalvi Asztalos András és János munkája.

A Jézus-kápolnát szép vonalú zsindeletető fedti, amelyen a magasított toronysíkok is jól érvényesül.

A kápolnát kőkerítés övezi, amelynek déli oldalán levő díszesebb és nagyobb bejárata feletti háromszögű oromzatát három egyenes záródású vak fülke díszíti, az oromzat búbját pedig homokkőbu-

bából – konkrécióból – kialakított kereszt koronázza. A körfal mai bejárata fölött az 1771-es évszám látható.

## A biztosan keltezett analógiák alátámasztásai

Az érdekes épület keletkezése tehát vitatott. Az alaprajzi forma alapján a legtöbben román korinak, 13. századnak tartják az épületet, melyet számos biztosan keltezett analógia is alátámasztani látszik: Ják, Szent Jakab-kápolna – 13. század közepe, Nyugat-Magyarország – Pápoc, Szent Mihály-kápolna – 13. század közepe, Nyugat-Magyarország – Haraszt – 13. század, Szlovákia.

Ezek a korai forrásokban kimutatható épületek számos korhatározó faragványt is hordoznak,

ban a kápolnában két férfi- és egy gyermeksír került feltárára.

A kutatók szerint így egy székely nemes – korabeli névvel lófő székely – családi temetkezési helyként lehet beazonosítani.

Csak később vette át a jezsuita rend, hogy már Jézus szíve elnevezéssel funkcionáljon a környék katolikus népei számára.

## A kápolna harangját ellopták

Ugyancsak Weisz Attila munkájából tudjuk meg, hogy a kis építményt szabálytalan ovális alaprajzú, kívülről támpillékkel is ellátott alacsony kőfal övezi, melyhez belülről egy egyszerű remetelak csatlakozik.

A kerítést délről háromszögös oromzatú bejárati kapu – csúcsán egy természetes kőképződmény szolgál keresztként – északról ajtó töri át, nyílása fölött vakolatból formázott 1830-as évszám látható, a fa ajtókeretbe pedig az 1771-es évszámot rótták. A remetelak tornácos. A tornágra két csengőt függesztettek fel, az egyik felirata szerint Segesváron készült, a 19. században: M(ichael) MANCHEN SCHAESBURG.

Az egyik harangot jó pár évvel ezelőtt ellopták, a másikat biztonságos helyen őrzik.

## A kápolnát néha rotundának titulálják

A görgeteg kövekből épített kápolna négykaréjos alaprajzú, és ezért néha tévesen rotundának titulálják.

Az alaprajzot híven követő zsindeletezett tető csúcsát egy kereszt fátornyocska zárja le. A tetőeresz alatt jól kivehető, hogy az apszisokat hajdan félkupolák fedték, melyeket később visszabontottak.

Az épület bejárata ma délről, a kapu irányából nyílik, egy egyszerű kis faajtó, amely fölött hosszúka résablak világít be a kápolnába. Az ajtó mögötti szívmustrás kovácsoltvas rácson az 1830 INRJ felirat olvasható.

A déli karéjjal szemben, a most oltárfülkének használt északi apszisban felfedezhető a déli ablak elfalazott párja. A nyugati karéjon még jól kivehető az eredeti ajtó elfalazott fülkéje és fölötte egy tojás



alakú ablak. A keleti apszison is nyílik egy nagyobb, szegmensíves ablak.

## A művek készítői ismeretlenek

A Jézus-kápolna belsejének értékes darabja az északi apszisban álló, valószínűleg a 18. században készült barokk oltár, melynek fából épített oszlopos, cirádás architektúrája aranyozott díszet kapott. Az oltár oromzatán Mária-monogram látható.

Az oltárkép a gyermek Jézust ábrázolja a báránnyal. Az oltáron újabban nyitott kutatóablakokban látszik annak eredeti, élénk színvilága. Az oltár mellett egy barokk baldachin alatt körmeneti fafeszület áll.

E művek készítői ismeretlenek. Az északi karéj keleti sarkába egy négyzet alakú, egyszerű nyílás mélyed, melyet akár pasztofórium fülkének is értelmezhetünk. A nyugati apszis fülkéjében Nepomuki Szent János színezett faszobra található, amely a 18-19. században igen népszerű szentnek egy ritka ábrázolása, amikor fejfedőjét kezében tartja.

A kápolna belsejében jól érvényesülnek a 20. század elején készült színes üvegablakok. A belső falakon a friss falkutatások számos 17. századi hic fuit feliratot tártak fel, illetve az oltárapszisban egy 19. századnak tűnő, olajfestéssel festett, azonosíthatatlan férfit ábrázoló festményt.

## A húsvéti határkerülés egyik jelentős állomása

A Jézus-kápolna maga a nemes egyszerűségében, tájképi megjelenésével szuggesztív erővel hat a szemlélőre.

A kápolna az 1571-ben Székelyudvarhely városához csatolt Gyárosfalva emlékét is őrzi, amikor egy temetkezési kápolna volt.

1733-ban Lestyán Mózes jezsuita plébános javíttatja, kőkerítését pedig Rudnay püspök 1830-ban.

A 19. század elejéig a kápolna védőfalán belül húsvét nagyhetén a passiót játszották, és innen indult a

feltámasztási körmenet a Szent Miklós-templomba. A kápolna így a húsvéti határkerülés egyik jelentős állomásaként szerepelt.

Valamikor ide seregett az egész vidék katolikussága az úrnapi búcsúra, amelyet most a plébánia-templomnál tartanak. A húsvéti határkerülést felújították.

## Demján László műemlékvédő építész kiegészítése:

A Biharból áttelepült telegdi székelyek birtokolta, a Somlyó-hegyből eredő Nagy-Küküllő szélesedő völgyében meghúzódo egykori Areopolis castelluma csodálatos éghajlati és földrajzi adottságokkal megáldott terület. Itt futottak össze a népvándorlás kori sáncok, amelyeket követtek az őskori várakat összekötő, majd a rómaiak által továbbfejlesztett utak, ezeken lehetett megközelíteni a hajdani burgusokat, castrumokat. Ezek mentén épültek a megszámlálhatatlan királyi védvárak és a székely közösségek menstvárai. Ezek a későbbi Árpád-kori várak és középkori kápolnák jelentettek egy-egy stációt a Hargita-alji stratégiai csomópontokon a katonai testületeknek, polgári és egyházi rendeknek.

A homályos múltból fennmaradt kőitőfalas kápolnacska máig fókuszként maga köré gyűjti a történelmünk féltve őrzött szépségeit, örökölt hagyományait. Esztendőnként kétszer szélesre tárja kapuját a körmenetek idején, egyszer a húsvéti határjárásakor, majd pünkösd után tíz nappal, úrnapián.

Hát így ünnepelnek a mi szelíd székelyeink. A misztériumi játékokból született határkerüléskor a szertartás mellett énekelve bejárják a környék határjeleit, ismételtlen hálát adnak a természet mágikus védelmébe fogadott újbóli megtermékenyülésnek, gazdag esztendőnek.

A kápolna következő, elmaradhatatlan szertartása az utolsó vacsora való emlékezés földi zarándoklata. Apostolok szekerén járva, keresztaljába rendeződve indulnak, zászlók alá csoportosulva a lelki szertartásra, az Oltárszentség ünnepére. Ilyenkor megszűnnek az élet külső küzdelmei, harcai.

Egy 1854-ben, Jakab Elek által feljegyzett könyörgéssel zárom a sorokat: „Úristen, áldd meg határunkot, szőlőhegyeinket, kerteinket, áldd meg hajlékainkat, áldd meg hazánkat és nemzetünket, küldd el hozzánk az igazságot, a törvényt, adj jó előljárókat”. És még sorolják azóta is székely testvéreink a meghallgatásra váró szavaikat. Add meg mindnyájunknak!

\* A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; az illusztrációkat, a régi és a mai képeket Demján László műemlékvédő építész a saját munkájából és gyűjteményéből küldte el a szerzőnek.



Üdvözlét Székely – Udvarhelyről

Jézus kápolna

M. J. Bodócs.





## Bolyais diákok Spanyolországban

### Az iskolától a webfejlesztésig

**A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceumban számos Erasmus projekt fut, azonban ezek között csak egy olyan van, amelynek keretében a diákok külföldi továbbképzésen vehetnek részt. Ez a matematika-informatika osztályba járókat érinti, akik idén tavasszal a programnak köszönhetően eljutottak Spanyolországba, ahol a webfejlesztés terén szereztek hasznos tudást.**

Nagy-Bodó Szilárd

Tizenhat diák vett részt a továbbképzésen, akik visszatérésük után továbbadták társaiknak az elsajátított ismereteket, mondta el lapunknak Hajdú Zoltán, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum igazgatója, aki arról is beszámolt, hogy az iskola tavaly nyerte meg a projektet, ezt követően partnert kellett találni, amelyet az Ibériai-félszigeten lelt meg. Hajdú Zoltán januárban elutazott a helyszínre, hogy meggyőződjön a központ felszereltségéről és a szálláshelyek minőségéről. Az igazgató arról is beszámolt, hogy a diákok olyan ismeretekre tettek szert az Erasmus program keretében, amire az iskolában nem lett volna módjuk. A jövőben ezt folytatnák, a helyszín és a tematika változhat, tehát nem biztos, hogy Spanyolország és webfejlesztés, de mindenképpen szeretnék, hogy a matematika-informatika osztályba járó diákok máshol is tudják bővíteni a tudásukat. Az iskola bízik benne, hogy az így megszerzett információt az egyetemi évek alatt és a munkaerőpiacon is kamatoztatni tudják majd.

Kráncs Péter XII. osztályos tanuló is részt vett Spanyolországban az Erasmus programban, ahol webfejlesztésről, adatbázisok kezeléséről és ezek weboldalba történő integrálásáról is tanultak, a CSS, vagyis a weboldaldesign mellett. A Népszámnak azt is elmondta, hogy jól elmélyítették a tudást, hiszen fél év elteltével is fel

tudja eleveníteni az ismereteket. Továbbá kiemelte, hogy a webfejlesztésnek van jövője, és nagyobb hangsúlyt, akár külön tantárgyat is kellene szentelni neki, hiszen mind a szakmai hátteret, mind a türelmet meg kell tanítani. A webfejlesztés



Felszerelt környezetben tanultak a bolyais diákok a webfejlesztésről Spanyolországban

Fotók: bolyai.ro

ugyanis türelmes, kitartó embert igényel, mert nem mindig jön ki egyből a kívánt eredmény, sőt az sem ritka, hogy egy kis részletet több órát kell dolgozni. A szakmai részén túl a diákoknak lehetőségük volt felfedezni Spanyolország egy részét, ellátogattak többek között Malagába, Sevilába, Cordobába, a Gibraltárhoz, az állandó szálláshelyük Granadában volt. A Spanyolországban töltött három hét alatt betekintést nyertek

mind a spanyol, mind az arab kultúrába, ami nagyon érdekes volt.

Jánosi Barna Botond (XII. osztályos) úgy fogalmazott, hogy szakmailag nagyon hasznos volt részt venni a továbbképzésen, amely óriási értéket hordozott magában. Elmondása szerint olyan dolgokat tanultak meg, amire az iskolában nincs lehetőség, és otthon, autodidakta módon nem feltétlenül sikerül.

Papp Iringó XII. osztályos tanuló is a csapat tagja volt, aki lapunknak elmondta, hogy míg az iskolában főleg HTML formájában tanulják a

webfejlesztést, addig Spanyolországban megismerkedtek a JavaScript és a CSS programozási nyelvekkel. Utóbbival nagyon vagány dolgokat lehet létrehozni a weboldalon, például háttérzint állítani, képeket elhelyezni vagy különféle effektusokat beépíteni, mindezt úgy, hogy ebből az informatikus csak kódokat lát, magyarázta Papp Iringó, aki azt is elárulta, hogy az Erasmus program hatására gondolkodik azon, hogy webfejlesztéssel foglalkozzon a jövőben, továbbá az egyetemi éve alatt is részt szeretne venni Erasmuson.

Azok számára is érdekes volt a spanyolországi továbbképzés, akik nem az informatika, hanem inkább a matematika iránt érdeklődnek. Így van ezzel Iszlai Bálint (XII. osztályos) is, aki elmondta, hogy sok tapasztalatot és tárgyi tudást szerzett a képzés alatt, ezekkel a későbbiekben hobbiszinten szeretne foglalkozni. Emellett gyermekkori álma vált valóra, hogy eljutott Spanyolország különböző részeire, és megtapasztalhatta, hogy ott másképp gondolkodnak, élnek az emberek, elég csak a délutáni szieszta gondolni.



Kirándulásra is jutott idő

## Országos gyógykezelési konferencia Szovátán

**A múlt hét végén került sor Szovátán az évi országos fürdőgyógyászati tudományos konferenciára.**

A rendezvény célja, hogy a szakterületen dolgozó orvosok, szakemberek találkozzanak, megosszák egymással tapasztalataikat, új kapcsolatokat alakítsanak ki, továbbá új megközelítésből vizsgáljanak bizonyos szakmai kérdéseket.

A találkozóhoz idén a szovátai Ensana gyógyszállodalánc volt a házigazdája, így a vendégeket Fülöp Nagy Róbert értékesítési igazgató köszöntötte, és bemutatta számukra a helyi adottságokat. Az évente más-más gyógyfürdőn megrendezett konferencia egy másik célja az adott település és helyi különlegességeinek megismerése. Elhangzott: az itteni kezeléseket főleg mozgás- és légzőszervi, illetve nő- és bőrgyógyászati panaszokkal küzdők veszik igénybe. Szovátát a természeti adottságainak köszönhetően az országban az elsők között van a gyógykezelések tekintetében.

A szovátai konferencián közel negyvenen vettek részt, többnyire hazai orvosok,

de volt külföldi vendég is közöttük. A rendezvény a gyógyturizmus fellendítését, a helyi turizmus fejlesztését is segíti, és a szervezők úgy vélik, hogy egy ilyen konferencia nem csupán új együttműködések hozhat számukra, hanem a gyógykezelésre érkezők számának növekedését is eredményezheti. (GRL)



A szovátai Ensana szállodalánc volt az idei konferencia házigazdája

Fotó: ensanahotels.com

## A Határtalanul programban minden érvényes pályázatot támogattak

A Határtalanul programban minden érvényes pályázatot támogattak, így több mint 50 ezer diák juthat el határon túli területekre – mondta a magyar Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára a Facebook-oldalán csütörtökön közzétett videójában.

Nacsa Lőrinc kiemelte: a Határtalanul program célja személyes kapcsolatok kialakítása és elmélyítése az anyaországi és a külföldi fiatalok között. A program 2011-es indulása óta már több mint félmillió magyarországi iskolás kapott lehetőséget arra, hogy magyar kormányzati támogatással a határon túli magyarok területére utazzon.

„A felhívást a 2024-2025-ös tanévre is meghirdettük. A ki-

írásra 1672 pályázat érkezett. Örömmel jelentem be, hogy minden érvényes pályázatot támogattunk. Idén azoknak az iskolás csoportoknak az utazását biztosítjuk, akik ősszel kirándultak, a jövő év elején pedig azokat a diákcsoportokat támogatjuk, akik 2025 tavaszán vagy nyarán szeretnének utazni. Bízunk benne, hogy a Határtalanul programmal sikerül tovább erősíteni a magyar-magyar kapcsolatokat és a nemzeti összetartozást” – mondta az államtitkár.

A felhívás nyomán csaknem 52 ezer diák juthat el az idei tanévben a határon túli területekre szervezett formában, Magyarország kormányának támogatásával – tette hozzá. (MTI)

## Szigorították a nevelőszülőkre vonatkozó jogszabályt

Elfogadta szerdán a képviselőház a hivatásos nevelőszülővé válás feltételeit rögzítő sürgősségi kormányrendeletet jóváhagyó törvénytervezetet. A jogszabályjavaslat szigorúbb feltételeket szab meg a hivatásos nevelőszülővé váláshoz, például 21 évre emeli a feladat ellátásához szükséges alsó korhatárt, és azt is rögzíti, hogy a nyugdíjkorhatár betöltése után a nevelőszülő nem vehet gondozásba gyermeket.

A jogszabály szerint hivatásos nevelőszülő a gyermekvédelmi igazgatóság alkalmazásában álló, tanúsítvánnyal rendelkező fizikai személy, aki saját otthonában gondozza és neveli a rábízott gyermeket/gyermekeket. A hivatásos nevelőszülői tanúsítvány megszerzéséhez a következő feltételeknek kell megfelelni: 21 év az alsó korhatár, legalább líceumi vagy szakiskolai tanulmányok elvégzése, pszichológiai alkalmasság, a leendő gondozó házastársának és a közös háztartásban élő, 14 évnél nagyobb gyerekeknek a hozzájárulása ahhoz, hogy gyereket vagy gyerekeket fogadjanak be a csal-

ládba. Az elfogadott tervezet megszabja azt is, hogy a hivatásos nevelőszülő lakásának olyan településen kell lennie, ahol biztosítottak a megfelelő oktatási és egészségügyi szolgáltatások; ugyanakkor a lakásnak megfelelő teret kell nyújtania az étel elkészítéséhez, a tisztálkodáshoz, a neveléshez és a pihenéshez. Ha a nevelőszülői tanúsítványt kérelmező személy más személyekkel él egy fedél alatt, legalább az egyik felnőtt családtagnak saját jövedelemmel kell rendelkeznie. Nem lehet hivatásos nevelőszülő, aki túllépte a nyugdíjkorhatárt, és az sem, aki ellen jogerős ítélet született valamely büntetőügyben, vagy pszichoaktív szerekkel végzett jogellenes tevékenységet, vagy szerepel a szexuális bűncselekményeket elkövetők jegyzékében. Az sem kaphat hivatásos nevelőszülői tanúsítványt, aki egy háztartásban él olyan személlyel, aki elkövetett a felsorolt jogellenes cselekedetek valamelyikét. A tervezetet a szenátus korábban már elfogadta, a képviselőház most döntő fórumként szavazott róla. (Agerpres)

## Csaló munkahelyajánlók

Az Országos Kiberbiztonsági Igazgatóság (DNSC) szerdán felhívta a figyelmet az SMS-ben vagy a különböző üzenetküldő alkalmazásokon (pl. Whatsapp) a mobiltelefonokra érkező, online munkát ajánló üzenetekre, amelyek célja az érzékeny felhasználói adatok gyűjtése.

Az igazgatóság képviselőinek a DNSC Facebook-oldalán szerdán közzétett figyelmeztetése értelmében az elmúlt napokban sok bel- és külföldön élő román állampolgár jelentette, hogy SMS-t vagy WhatsApp-üzenetet kapott különböző vállalatok humánerőforrás-osztályainak állítólagos képviselőitől. Az üzenetek online munkát ajánlottak vonzó fizetésért. Megjegyzik, hogy ezek a csalási kísérletek onnan ismerhetők fel, hogy az üzenetek ismeretlen számokról érkeznek, esetenként más országokból, azzal kezdődnek, hogy „Üdvözlöm, itt az X cég munkaadó-toborzó menedzsere”, és csak homályos részleteket közölnek „álláslehetőségekről”, majd arra

biztatnak, hogy a felhasználó küldjön vissza üzenetet az adott telefonszámmra.

A kiberbiztonsági szakértők azt javasolják, hogy soha ne adjunk meg érzékeny adatokat (személyes, felhasználói és hitelesítési vagy bankkártyaadatokat), még akkor sem, ha az üzenet látszólag megbízható intézménytől származik. Mindig ellenőrizzük külön kommunikációs csatornán a hatóságú vagy intézménytől érkező üzenetek hitelességét, különösen, ha érzékeny adatokat kérnek. Jelentsük ezeket az üzeneteket azoknak az intézményeknek, amelyeknek a nevében ezeket küldték, hogy minél hamarabb fel lehessen hívni a figyelmet az újabb csalási kísérletekre. Amennyiben a felhasználó kiszolgáltatta bankkártyaadatát, azonnal jelezze ezt a banknak, ha pedig valaki csalás áldozata lett, jelentsen ezt minél előbb a rendőrségen, illetve értesítse a DNSC-t az 1911-es telefonszámon vagy a <https://pnris.dnsc.ro/> platformon. (Agerpres)



MAROS MEGYEI TANÁCS  
ELNÖK

2024. december 11-én kelt  
**447. számú rendelet**

a Maros Megyei Tanács nyilvános, soros ülésének összehívásáról

A Maros Megyei Tanács elnöke,

Az utólag módosított és kiegészített, a közigazgatási törvénykönyvre vonatkozó 57/2019. sz. sürgősségi kormányrendelet 178. cikkelyének (1) bekezdése, a 179. cikkely, alátámasztva a 134. cikkely (1) bekezdésének a) pontjával, az (5) bekezdés a), a<sup>1</sup>) és a<sup>2</sup>) pontjával, a 135. cikkely és a 196. cikkely (1) bekezdésének b) pontja előírásai alapján,

elrendeli:

1. cikkely: (1) Összehívja a Maros Megyei Tanács plenumát nyilvános soros ülésre **2024. december 17-én 13.00 órára** a Közigazgatási Palota nagy gyűléstermébe.
- (2) A soros ülés javasolt napirendtervezete a jelen rendelet szerves részét képező mellékletben van előírva.
2. cikkely: Jelen rendeletet közzétesszük a helyi sajtóban és az intézmény weboldalán, valamint továbbítjuk a megye főjegyzőjének, a megyei tanácsosoknak, a Maros Megyei Tanács szakapparátusához tartozó igazgatóságoknak, szolgálatoknak és osztályoknak.

Péter Ferenc  
ELNÖK

Ellenjegyző  
Paul Cosma  
FŐJEGYZŐ

A Maros Megyei Tanács elnöke 2024. dec. 11-i 447. sz.  
rendeletének melléklete

A Maros Megyei Tanács 2024. december 17-i soros ülésének  
NAPIRENDTERVEZETE

1. Határozattervezet Maros megye 2024. évi általános költségvetésének 156 ezer lejjel való növelésének érvényesítéséről, a Maros Megyei Tanács elnökének 2024. december 5-i 436-os számú rendelete alapján.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
2. Határozattervezet Maros megye 2024. évi általános költségvetésének módosításáról és egyes pénzügyi intézkedések megállapításáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
3. Határozattervezet Maros megye 2024. évi konszolidált költségvetése előzetes végrehajtási jelentésének jóváhagyásáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
4. Határozattervezet a korábbi évek felhalmozott többletének 2025. évi felhasználásáról a működési kiadások átmeneti hiányainak fedezésére, valamint a fejlesztési kiadások finanszírozására.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
5. Határozattervezet Maros megye saját és a Maros Megyei Tanácsnak alárendelt intézmények költségvetését megillető, 2025. évre érvényes egyes helyi illetékek és díjszabások jóváhagyásáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
6. Határozattervezet a 2025-ös év folyamán a mezőgazdasági termékek átlagárainak megállapításáról a természetben kifejezett bérleti díjak lejben történő értékeléséhez, a törvénynek megfelelően.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
7. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács 25/2024. számú határozatának módosításáról, amely jóváhagyja az állami támogatást, a nem gazdasági légi tevékenységek finanszírozására szolgáló összegeket, valamint a Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtér ÖÜV 2024. évi bevételi és kiadási költségvetését, a későbbi módosításokkal együtt.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
8. Határozattervezet a Déda községben, Dédabisztra településen, a 82. szám alatt található ingatlan - Ion Vlasiu-ház/műhely - megvásárlásáról, amely Maros megye közvagyonába kerül.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
9. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács 42/2001. számú határozata mellékletének módosításáról és kiegészítéséről, amely Maros megye közvagyonának leltárát foglalja magában, a későbbi módosításokkal és kiegészítésekkel együtt.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
10. Határozattervezet a Maros megye közvagyonához tartozó, Nyárádremete községben, Mikháza településen, az 54. szám alatt található ingatlan leválasztásáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
11. Határozattervezet a Maros megye közvagyonához tartozó, Marosvásárhelyen, az 1848-as út 37. szám alatt található ingatlanban lévő helyiség integrált kataszteri és ingatlan-nyilvántartási rendszerbe történő bejegyzéséhez szükséges intézkedések jóváhagyásáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
12. Határozattervezet arra vonatkozóan, hogy a Maros Megyei Tanács jóváhagyja a Libánfalva község által megvalósítandó „Szennyvízcsatornahálózat bővítése Libánfalva településen, Libánfalva községben, Maros megyében” elnevezésű beruházást.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
13. Határozattervezet a Maros megyei Maroskeresztúr településen található válogató-, komposztáló- és átrakóállomáson az újrahasznosítható hulladékok válogatására, biohulladékok komposztálására és hulladékok átszállítására vonatkozó díjak kiigazításának a jóváhagyásáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
14. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács 229/2023. számú határozatának módosításáról, amely az „Elektromos mikrobuszok beszerzése a Maros megye erre jogosult településein működő közoktatási intézmények diákjai részére” projekt partnerségi megállapodásának jóváhagyását tartalmazza.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
15. Határozattervezet a Maros megyei állami, speciális közoktatási intézmények iskolahálózatának meghatározásáról a 2025-2026-os tanévre.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
16. Határozattervezet Peti András kinevezéséről a Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtér ÖÜV ideiglenes ügyvezető igazgatói és igazgatótanácsának elnöki tisztségébe.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
17. Határozattervezet Domokos Zoltán ideiglenes nem ügyvezető igazgatói kinevezéséről a Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtér ÖÜV igazgatótanácsába.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
18. Határozattervezet Cazan Nicolae-Claudiu ideiglenes nem ügyvezető igazgatói kinevezéséről a Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtér ÖÜV igazgatótanácsába.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
19. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács és az alárendelt közintézmények személyzetének bérezésével kapcsolatos intézkedések meghatározásáról 2025 januárjától kezdődően.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
20. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács 96/2024. számú, a Maros Megyei Hagyományos Kultúra és Művészeti Oktatás Központjának átszervezéséről szóló határozat módosításáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
21. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács 119/2024. számú, a Maros Megyei Múzeum átszervezéséről szóló határozat módosításáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
22. Határozattervezet a SALVAMONT-SALVASPEO Megyei Közszolgálat által végzett járőrözési és mentési tevékenységekben részt vevő alakulatok tagjainak járó veszélyességi pótlék és étkezési hozzájárulás összegének meghatározásáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
23. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács költségvetéséből biztosított és finanszírozott szociális szolgáltatásokra vonatkozó 2025. évi cselekvési terv jóváhagyásáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
24. Határozattervezet a Marosludasi Neuropszichiátriai Rehabilitációs Központ átszervezési tervének megvalósításához szükséges intézkedések meghatározásáról, amelyet a Maros Megyei Tanács 177/2021. számú határozata hagyott jóvá.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
25. Határozattervezet a Marossárpataki Gondozási és Segítségnyújtási Központ átszervezési tervének megvalósításához szükséges intézkedések meghatározásáról, amelyet a Maros Megyei Tanács 179/2021. számú határozata hagyott jóvá.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
26. Határozattervezet a Mikházi Neuropszichiátriai Rehabilitációs Központ átszervezési tervének megvalósításához szükséges intézkedések meghatározásáról, amelyet a Maros Megyei Tanács 178/2021. számú határozata hagyott jóvá.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
27. Határozattervezet a Marosvécsi Neuropszichiátriai Rehabilitációs Központ átszervezési tervének megvalósításához szükséges intézkedések meghatározásáról, amelyet a Maros Megyei Tanács 170/2019. számú határozata hagyott jóvá.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
28. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács 118/2024. számú, a Maros Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság átszervezéséről szóló határozat módosításáról.  
*Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke*
29. Kérdések, interpellációk, válaszok, vélemények.

Péter Ferenc  
ELNÖK



## Mi lennének a zoomerek, a legújabb boomerek (?!)

„A Z generáció fél a visszautasítástól, mert nem tanulta meg kezelni azt” – olvasom az egyik hazai hírportál oldalán a kijelentést. Az állítás rendkívül általánosító, és figyelmen kívül hagyja a generáció környezeti és kulturális sajátosságait. Pont egy olyan generációról írják ezt, amelynek, lassan 25 évesen, magam is a tagja, szerves része vagyok, tehát az érintettségem okán kénytelen vagyok ehhez hozzászólni, cáfolni.

Tasnády Ádám

A gyermekkoromat meghatározó mondatok közé tartozott, hogy a mi generációnk, tehát a zoomerek fogják a sírba dönteni a világot. Igen, igen, jogos, nem tudom, milyen volt a 2000-es évek előtt élni, nem tudom, milyen volt a kommunizmus, az igazán nehéz élet, a demokrácia teljes hiánya, a szabad akarat fogalmának teljes tagadása, de egy biztos: az én generációnk cipeli a múlt század összes veszteségét és hiányát, a tanult tehetetlenséget és a 21. század pszichológiai nyomását. Mindig nehéz volt, de napjainkban a valóság és a virtualitás határán kell élnünk, és valamilyen formában helytállnunk. A határok elmosódtak, és csak idő kérdése, hogy a hominidák csoportja egy szinttel lejjebb költözzön a darvini láncon.

A szorongás és a stressz az én generációnk egyik leggyakoribb mentális egészségi problémája és a 21. század legnépszerűbb népbetegsége. Egyre többen ismerik fel, hogy egyedül nem képesek lépést tartani a napi nehézségekkel – a pszichológiai rendelőkben egyre nehezebb időpontot foglalni. Ez is jól mutatja: a zoomerek az előző generációkhoz képest sokkal nyitottabb beszélnek a mentális egészségükről. Ennek eredményeként jobban tudatosították az elutasítás által kiváltott érzelmeket és az azok kezelését célzó módszereket. A terápiás lehetőségek és mentálhigiénés programok szélesebb elérhetősége is hozzájárult ahhoz, hogy a fiatalok fejlesszék megküzdési stratégiáikat.

A digitális technológiák, például a közösségi média folyamatos összehasonlításra és elérhetőségre kényszerít bennünket – lehet mondani, hogy nem kell használni, de már minden információcsere az online térben zajlik, nem lehet megkerülni, főleg a 2020-as pandémia után, amikor a hibrid lett a legújabb jelenléti forma.

A folyamatos teljesítménykényszer megtanította a generációmat arra, hogy ne féljen a visszautasítástól. Színházi karrierem során egy nap annyi el- és visszautasítással találkoztam, mint más egy év alatt. Egy pályakezdő, aki az egyetem padjait elhagyva próbál munkát keresni, abban a reményben, hogy szükség van rá, az állásinterjú – amennyiben napjainkban még szükség van ilyesmire, elvégre az előszoba-hivatal rendkívül forgalmas – azzal a kérdéssel szembesül, hogy mennyi tapasztalata van?! Mert olyan személyt keresnek az adott posztra, aki már jártas. Ennek ellenére ez a generáció folyamatosan

arra törekszik, hogy hasznos tagja legyen a társadalomnak – ha nem belföldön, akkor külföldön. Csak a színházi világból hány meg hány remek alkotó szolgálja az anyaországi színpadokat, mert itthon nem volt eléggé tehetséges – és az előszoba-hivatalban, a szereposztó díványon sem volt jó.

Ne felejtjük el, hogy ez a generáció már az iskolában sem a '80-as évek elvárásaival szembesül. Már vannak bizonyos szituációk, tettek és szavak, amelyeket nem lehet a konyhamalacsal megegetni. Ilyen például a bántalmazás és a zaklatás. 2007-ben mi sem ismertük ezt a szót (fekete pontot kaptunk egy véletlenül meghallott gúnyolódásért, de ez is ritka volt), ám mi tagadás, a mi generációnkban ütötte fel a fejét a legtöbb iskolai bántalmazás: „A 2010-es évek elején a romániai iskolákban a bántalmazás egyre nagyobb figyelmet kapott, különösen a közösségi média és az online tér növekvő hatása miatt” – derül ki az UNICEF, vagyis az ENSZ Gyermekalapjának nemzetközi jelentéséből.

Közismert tény az is, hogy a bántalmazás szankciója a kiközösítés, a kirekesztés pedig maga a visszautasítás.

Annak ellenére, hogy a Z generáció a világ legösszekapcsoltabb generációja, sokan magányosabbnak érzik magukat, mint bármelyik korábbi generációbeli. A digitális kommunikáció nem helyettesíti a személyes kapcsolat mélységét, ami hozzájárul a társas elszigeteltség érzéséhez – hívja fel a figyelmet a GlobalWebIndex (GWI) kutatási és adatelemzési vállalat, amely a digitális fogyasztói viselkedés tanulmányozására szakosodott, illetve a Publicis Groupe Central & Eastern Europe marketing- és kommunikációs holdingvállalat, amely a közép- és kelet-európai régióban is aktív.

Összegezve, ki merem jelenteni, hogy az én generációnk, a híres zoomerek egyáltalán nem félnek a visszautasítástól, mert rendkívül jól megtanultuk – megtanították nekünk – kezelni azt, elvégre ezzel születünk, erre szocializálódtunk. Számtalanszor hallottuk, belénk nevelték, hogy mi leszünk az első generáció, amely a világot a rossz irányba fogja vezetni – az önbeteljesítő jóslatokat meg is tagadtuk, mert nem mi visszük most a pálmát, amely teher alatt nő, csak nem mindenki pálmá... Mi, akikbe belenevelték azt, hogy értéktelenebbek vagyunk az ábécé többi generációbetűjénél –, s most is ezt kapjuk, de nem értem, milyen jögon?! Hát ki kérem magunknak, magunkért: NEM félünk a visszautasítástól.

## Közlemény

határozattervezet kidolgozásáról a Szászrégen önkormányzata által kezelt és a költségvetésből finanszírozott szociális szolgáltatásokra vonatkozó éves cselekvési terv jóváhagyásáról a 2025-ös évre

2024.12.12-én Szászrégen polgármestere bejelentette a város által kezelt és a helyi költségvetésből finanszírozott szociális szolgáltatásokra vonatkozó 2025. évi cselekvési terv jóváhagyását illető határozattervezet kidolgozására az átlátható döntéshozatali eljárás elindítását.

A szászrégeni szociális osztály köteles elkészíteni az éves cselekvési tervet, amelyet ezt követően jóváhagyásra benyújt a helyi tanácsnak.

A határozattervezet kapcsoló dokumentáció a következőket tartalmazza:

- A 84988/2024.12.11. számú, a határozattervezet elfogadásának szükségességéről szóló jóváhagyási jelentés;
- A 84991/2024.12.11. számú szakértői jelentés;
- A 237/2024.12.11. számú határozattervezet teljes szövege a szászrégeni önkormányzat által kezelt és a helyi költségvetésből finanszírozott szociális szolgáltatásokra vonatkozó éves cselekvési terv jóváhagyásáról a 2025. évre;
- A szociális szolgáltatásokra vonatkozó 2025. évi cselekvési terv.

A dokumentáció megtekinthető:

– Az intézmény honlapján – [www.primariareghin.ro](http://www.primariareghin.ro) – az „Átlátható döntéshozatal” menüpont alatt, a következő linken: <https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decizionala/> ;

– a hivatal székhelyén, a Petru Maior tér 41. szám alatt.

A határozattervezet másolata kérésre beszerezhető az intézmény közönségtájékoztató irodájában. A döntéshozatali átláthatósági eljárás hatálya alá tartozó határozattervezettel kapcsolatos javaslatok, indítványok és ajánlás értékű vélemények 2024.12.30-ig nyújthatók be:

– az intézmény honlapján elérhető online űrlapon keresztül: [www.primariareghin.ro](http://www.primariareghin.ro), „Átlátható döntéshozatal” menüpont, a [https://www.primariareghin.ro/fileadmin/editorimages/doc/Formulare/2022/formular\\_Legea\\_52.docx](https://www.primariareghin.ro/fileadmin/editorimages/doc/Formulare/2022/formular_Legea_52.docx) linken;

– elektronikus üzenet formájában az [office@primariareghin.ro](mailto:office@primariareghin.ro) e-mail-címen;

– postai úton, a következő címre: Szászrégen, Petru Maior tér 41.;

– az intézmény székhelyén, a közönségtájékoztató irodában, a következő címen: Szászrégen, Petru Maior tér 41., a nyitvatartási idő alatt: hétfőn, kedden és csütörtökön 8-16 óra között, szerdán 8-18.30 óra között és pénteken 8-13.30 óra között.

A benyújtott hozzászóláson fel kell tüntetni: *Javaslat a Szászrégen önkormányzata által kezelt és a költségvetésből finanszírozott szociális szolgáltatásokra vonatkozó éves cselekvési terv jóváhagyásáról a 2025-ös évre című határozattervezet*hez.

A javaslatokat és véleményeket közlése az intézmény honlapján – [www.primariareghin.ro](http://www.primariareghin.ro) – az „Átlátható döntéshozatal” menüpontban, a <https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decizionala/0> oldalon.

Az írásban benyújtott ajánlások figyelmen kívül hagyását írásban megindokolják.

Az érdeklődők számára lehetőség van arra is, hogy a határozattervezet nyilvános megvitatására gyűlést szervezzenek, amennyiben ezt egy jogszerűen alakult egyesület vagy más intézmény 2024.12.30-ig írásban kéri.

További információért a következő elérhetőségeken állunk rendelkezésükre: telefon: 0265/511-112, 106-os mellék, e-mail: [office@primariareghin.ro](mailto:office@primariareghin.ro), kapcsolattartó: Sorina Marinescu.

*A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!*

## ADÁSVÉTEL

**ELADÓ** hízott disznó. Tel. 0265/320-382, 0740-463-935. (24564-I)

**ELADÓ** minőségi fehér- és vörösbor, valamint eperfa hordóban érlelt szilva-, alma- és törkölypálinka. Tel. 0740-808-298. (24601-I)

**ELADÓ** Singer varrógép (régiség). Érdeklődni a 0756-654-913-as telefonszámon, 10-18 óra között. (24618-I)

**DIÓ** eladó. Tel. 0754-346-123. (24629-I)

**ELADÓ** 3,65 méter hosszú szekrény (ruhásszekrény, vitrin, könyvespolc, bárszekrény). Ára: 1.100 lej. Tel. 0749-332-893. (24637-I)

## LAKÁS

**ELADÓ** 3 SZOBÁS, I. osztályú tömbházlakás a Kornisa sétányon. Tel. 0770-272-984. (24504-I)

## MINDENFÉLE

**TERMOPÁN** ajtók, ablakok javítása, szúnyoghálók, rolók rendelésre. Tel. 0771-383-725. (22425-I)

**EGÉSZSÉGÜGYBEN** dolgozó nő, eltartási szerződést kötnék ingatlanra rendelkező hölgygel tulajdonjogért, a haszonélvezet mellett. Tel. 0757-055-943. (24395-I)

**FUVART**, bútorhordást vállalunk személyzettel, külföldre is, és törmelékszállítás. Tel. 0749-543-104. (24374-I)

**VÁLLALUNK** 15% kedvezménnyel háztetőkészítést cserépből vagy lemezből, és kisebb javítást, meszelést, hidroizolációt, szigetelést stb. Tel. 0758-880-496, Csaba. (24574-I)

## TÁRSKERESÉS

**SZERETNÉK** megismerkedni egy őszinte, kedves nővel. Én vidéki vagyok, 68 éves, 165 cm magas, 63 kg. Tel. 0743-590-858. (24617-I)

## MEGEMLÉKEZÉS

*Másképp lenne minden, hogyha velünk lennél, ha hozzánk szólnál, ha ránk nevetnél. Elvitted a fényt, a derűt, a meleget, csak egy sugarat hagytál: az emlékedet. Fájó szívvel emlékezünk december 13-ára, amikor 3 éve búcsú nélkül itthagyt minket ifj. BÂNDEANU JÓZSEF, a szerető gyermek, testvér, férj, édesapa. Megemlékeznek róla szerettei és a fájó szívű édesanyja. Csend és béke őrizze örök álmod! (24648-I)*

Fájó szívvel emlékezem feleségemre, TÖVISSI IBOLYÁRA halálának 3. évfordulóján. Szívemben örökké élni fogsz. Férje. (24646)

## ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett apa, nagyapa, dédnagyapa, jó szomszéd, CZEGŐ ELEMÉR az Ileför volt dolgozója életének 87. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése 2024. december 13-án 14 órakor lesz a meggyesfalvi temetőben, református szertartás szerint. A virrasztás december 12-én 17 órától volt a temető ravatalozójánál. Nyugalma legyen csendes! Gyászoló szerettei. (24647)

## Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

• **REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK** és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (67917-I)

• **A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ** teljes körű ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balzsamozás, temetés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534. (67722-I)

• **ALKALMAZUNK AUTÓBÁDOGOST** és **AUTÓFESTŐT**. Tel. 0744-194-374. (24611-I)

• **SOFÓRT** alkalmazunk B kategóriával belföldi fix fuvarozáshoz. Kiemelkedő bérezés. Tel. 0746-108-701. (p.-I)

## Márványföldből gyöngyvirágok

### Kalotaszeg öröksége



Táncmulatságok, dallamok, a vidék kiemelkedő ikonjai, melyek mind meghatározói a Nádasmunte kultúrájának. Felvillanó képek, érzések, a cifra szoba illata, a gyöngyös ruhák sodrása, márvány lelkek tánca. A műsor során a magyar, román és cigány táncok színpadra állítása, a táncanyagok mély ismerete és hiteles előadása, valamint a kalotaszegi emberek történeteinek visszaadása, meséik megelevenedése a cél.

Rendező-koreográfus: Sánta Gergő

Alkotótárs: Sánta-Bíró Anna

Tánckarvezetők: Kásler Magda és Kovács Szabolcs-Zoltán

Zenekarvezető: Moldován-Horváth István

**Előzetes jegyfoglalás szükséges a 0757-059-594-es telefonszámon.**

**December 17., 19 óra,  
a Maros Művészegyüttes előadóterme.**

## Megjelent!



### A TARTALOMBÓL:

Hol volt a székely őshaza? Kézdizsék fürdői  
Világhírű baritonunk hazatért Bivalyfejő lelkipásztor  
Mi fért egy kelengyés ládába? Solymások régen és ma  
Leányélet száz éve Székelyföld hetedik csodája  
A Gyimesektől Indiáig A székely nyúltól az erdélyi kopóig  
A székelyruha felcsiki fellegvára Régi és újabb erdélyi receptek

**Székelyföld Kincsestára**

Ára 32 lej • Keresse a Matula Média partnereinél, a lapárosoknál és az ismertebb könyvesboltokban, vagy rendelje meg online: [magyarlapok.ro/shop](http://magyarlapok.ro/shop) • [www.facebook.com/SzekelyKalendarium](http://www.facebook.com/SzekelyKalendarium)

## Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

### Valérie Perrin Másodvirágzás



Keresse fel kávézóinkat  
a vásárhelyi  
könyvesboltban!



### Valérie Perrin A vasárnap koldusai

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám  
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

## Tájékoztató a 2025. január 1-től érvényes tarifaváltozásokról



Az AQUASERV RT. folytatja a beruházásokat A Maros megyei víz- és szennyvíz-infrastruktúra fejlesztését célzó regionális projekt révén, amely a Nagy Infrastruktúra Operatív Program keretében nyert finanszírozást, és amelyben vízellátási, csatornázási és szennyvíztisztítási rendszereket érintő beruházások valósulnak meg 303.686.598 euró értékben. Ebben két kiemelt projekt szerepel:

1. Regionális projekt az ivóvíz- és szennyvíz-infrastruktúra fejlesztésére Maros megyében, a 2014–2020 közötti időszakban, a NYÁRÁDMENTE térségében. Nyáradkarácsonfalva, Ákosfalva, Székelybere, Nyáradmagyaros önkormányzatai – 22.150.243 euró;
2. Regionális projekt az ivóvíz- és szennyvíz-infrastruktúra fejlesztésére Maros megyében (2014–2020) MAROSLUDAS-MEZŐGEREBENES térségében. Marosludas, Mezőszengyel, Mezőtóhá, Mezőzách, Mezőgerébenes, Mezősály, Mezőméhes önkormányzatai – 22.312.518 euró.

Ezen projektek finanszírozásának fenntartása érdekében, a finanszírozó által meghatározott szabályoknak megfelelően, az árszabás stratégiáját úgy dolgozták ki, hogy elérje a támogathatósági ráta 2,5%-os minimális szintjét. A támogathatósági ráta kiszámításához a következőket veszik figyelembe:

- a) a háztartások átlagos jövedelme;
- b) átlagos egyéni vízfogyasztás és szennyvíz;
- c) átlagos háztartásméret, azaz a háztartásban élő személyek átlagos száma;
- d) az árak és tarifák szintje.

A fentiekre való tekintettel az AQUASERV RT. megkapta a tarifák kiigazításához szükséges hatósági jóváhagyásokat, az alábbi táblázatban foglaltak szerint:

Szolgáltatás	Régi ár Héa nélkül – lej/m <sup>3</sup>	Kiigazítás reálértékben
Ivóvíz-előállítás, -szállítás és -elosztás	7,10	1,37%
Szennyvíz-összegyűjtés és tisztítás	6,22	1,31%
Esővízkezelés	1,03	-

A reálértéken mért növekedéshez hozzáadódik a 2023. október végétől napjainkig tartó infláció. Ezek az emelések elsősorban a folyamatban lévő beruházási projektek európai alapokból és saját forrásokból történő pénzügyi támogatását hivatottak fedezni. A héa mértéke 9%.

A fenti tarifákat az ágazatra vonatkozó hatályos jogszabályoknak megfelelően állapították meg, és 2025. januártól alkalmazandók.

AQUASERV RT. Vállalat

**Marosvásárhelyi Rádió Románia**  
www.marosvasarhelyiradio.ro

**96 FM**  
**106,8 FM**  
**1323 AM**

**NŐSZEMKÖZT**  
nőszemközt  
péntek 21 óra

ETV  
ERDÉLY TV

**CityTV**  
MAROSVÁSÁRHELY

**MAGYAR NYELVŰ ADÁS**  
**KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA**

**228-as**  
**a DIGI hálózatban**